

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VEDEKÉN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
6-szabon pett sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 887.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, április 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: A vallás.
A képviselőház ülése.
Mangra Vasul Csanásban.
Az országos lagy.
Ujabb értékesítet a vashid ügyében.
Herámszky emléke az aradi kereskedelmi-
és iparkamarában.
A mohácsi elesettek sírja.
Bihari emlékek Poroina herecegről.
Városi tisztviselők sápjá.
Matavovszky Nándor búcsúja.
Egy es. és kir. 15hadnagy és egy öreg honvéd.
Kaméleon-borjú Aradmegyében.
Az orvay paragrafusai.
Tárcs: Ila levelet ír. Irta: Oberon.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle
Mendés.

A vallás.

Arad, április 25.

Milyen vallásu tanító tud legjobban megfelelni kötelességének? A római katolikus, a protestáns, vagy a zsidó? Csak fel kell tennem a kérdést, hogy ahányan vagyunk, annyian hévvel és jobb ügyre méltó buzgalommal kardoskodjunk egyik, vagy másik felekezett mellett.

Nem szeretem a régi jó idöket visszazsírni, de nem is kell nagyon messzire visszamenni — talán két évtizedre sem — hogy az én okvetetlenkedő kérdéseimre ilyen választ kapjak: bolond beszéd, mi közöm nekem a tanító vallásához? Az

ember, kire én gyermekem lelkét és szívét bízom, legyen jól képzett, művelt, erkölcsös egyén, de hogy a Krisztus születését jelző csillag, vagy a Megváltó kihalálát jelző kereszt, vagy nem tudom micsoda van e a templom vagy imaház tornyán, kupoláján, hová imádkozni jár, az az ő legbensőbb magánügye, melyhez nekem semmi közöm, melynek firtatása, enyhén szólva, a legnagyobb illetlenség és tapintatlanság volna azzal az emberrel szemben, kit nekem kiválóan becsülöm és szeretnem kell, mert az én gyermekem szívébe plántálja a tudás és erkölcs virágait.

Ilyenforma feleletet kaptunk volna a régi, jó öregektől. De most nem róluk van szó, most a fővárosi közoktatásügyi bizottság üléséről beszélünk. Az elnök, tudvalevőleg javaslatot terjesztett elő arról, hogy az új minösítvényi táblázatba ne vegyék be a tanítók vallását. A bizottság hosszú vita után hat szóval öt ellenében elvetette az elnök indítványát és szükségesnek tartotta a pályázó tanítók vallásának megjelölését.

Ez is különös határozat, be van burkolva szép csillogó, színes selyempapírosba. A bizottsági tag urak magyarágatnak; a határozat éle a felekezettőlküli tanítók ellen irányul, a választásnál bizonyos aránynak kell lenni a felekezettek közt. De a szép, színes selyempapír közül megint csak kicsillog a régi csuf rém, a mi korunk egyik leghatalmasabb,

legkegyetlenebb, legártalmasabb szörnyetegje: a felekezeti kérdés.

Az ember szomorú álmélkodással nézi azt a nagy zürzavart és össze-visszaságot, mely még a jobb lelkekbe is befészkelte magát. Minden harc lehet jóhiszemű és egyéni szempontból tekintve, igazságos, ha a küzdő felek igazán hisznek az eszmében, miért sikra szálltak. Amde ez az ujabban felmerült felekezeti kérdés éppen a hitetlenség jegyében született. Szépek voltak a régi öldöklő véres háborúk, melyeket hitéért vívott a harcos, hol mind a két részen erős, tántoríthatatlan meggyőződés volt a lelkekben, hogy az ő Urok és Istenök követeli tőlük a másik ember kiontott véréit. Kegyetlen, hazug feltevés, de az a vad harcos hitt benne erősen, rendületlenül, őt vagy meghalt az ő hitéért, mely az áldozat percében bizonyára igazságnak is tudódott be a mindenek Ura előtt. Mert hiszen nem volna Ő az, aki a jóság, az igazság, ha a sok tévedés, hazugság, elfogultság között is meg nem látná a szív tiszta hitét és el nem fogadná igaznak azt, aki leglobb hite szerint ő érte, hitéért, üdvösségéért harcolt, gyilkolt, vagy halt meg.

Am a mi csunya, apróbb torzsalkodásunkból éppen ez a naiv hit, ez a jóhiszeműség hiányzik. Talán sohasem volt ennyire vallástalan az emberiség és azt már bizonyára mondhatjuk, hogy sohasem virágzott annyira a felekezeti kérdés, mint napjainkban. Apróbb érdekcsoportok

TÁRCA

Ila levelet ír.

Irta: Oberon.

Atyám! A mint leveléből értem: neheztel reám. Csak azt nem tudom miért?

Marka néni, ez a megcsontosodott rosszhiszeműség, ugyancsak cifra dolgokat irhatott önnek rólam és életmódomról. Ezért összeszidnám szegényt, ha nem tudnám, hogy hozzám való mérhetetlen szerelemből tette.

Atyám, ön úgy ír rekem, mint egy veszendő léleknek, aki immár ott áll a kárhozat kapuja előtt s csak egy lépés tartja vissza attól, hogy bele ne bukfeneczezzék az örök sötétségbe.

Az istenért, atyám, ne higgyen olyan nagyon az öreg Markának! A vén kisasszonyok mindent sötétebb színben látnak, mint a valóság mutatja. Az ő szemük nincs berendezve optimizmusra. Oh, boldogok, ha kesereghetnek valaki fölött, ha eisirathatnak valakit, akár egy élő és minden nagyobb veszedelemtől ment embert is. A szeretetük, a gyöngédségük, melylyel valakihez huznak, nekik maguknak jobban kell mint annak, a kit illetik. S ezt nem is lehet rossz néven venni tőlük. De nem szabad, hogy önt félrevezesse ez a hihetetlen aggodalom, melylyel Marka néni az én sorsom iránt viselkedik.

Ugy látom, mindent a legapróbb részletekig megirt önnek rólam, különben hogy tudná: a nap melyik órájában csukom álomra szememet? mikor ébredek? mit mondok? mit cselekszem? Hogy mindez érdeklí önt, kimondhatatlan örömmre szolgál, mert ebből látom, hogy még mindig úgy szeret, mint akkor, mikor az első áldozáshoz siettem dobogó szívvel, fátyolos koszorúval, hófehér ruhában. Emlékszik rá atyám? Én nem fogom elfeledni soha...

Azt írja, forduljak el a földi hiúságok csábos fényétől és emeljem fel lelkemet az éghez. Mert nincs igazság a földi dolgokban.

Valóban, atyám, nincs igazság a földi dolgokban. Törvények és társadalmi rend, évezredek óta ápolt hagyományok, hit, erkölcs: micsoda parányok a végtelenség örök térein!

Ugy foszlanak el, mint a madár testéből kitépelt pihe, melyet a szél a tenger felé sodor. Hova lesz? Ki tudja? Láta valaki a romlás utján? A megsemmisülés pillanatában? Remél valaki a célhoz jutásában?

Oh, milyen badarság!

Hát az ember, ez az isteni mű, mennyivel több egy veszedő pihénél? Akármit gondol szépet és magasztosat; akármit cselekszik nagyot és jót: közben csak libeg-forog, a merre a véletlen szele hajtja. Néha előnti az ár, néha megemészti a tűz, másszor meg beletiporják a sárba.

Es hova lesz, a mit életében csinált? Hova lesz a szobor, a mit faragott; a kép, a mit fes-

tett; a könyv, a mit megirt; az eszme, a mit jétékonyan a mások lelkébe oltott; a bölcsesség, a szellem, a mit korára sugárzott? Hova lesz mindez évezredek mulva?

Az olympiai Zeus-szobor, a mit Phidias alkotott meg aranyból és elefántcsontból: elégett, elporlott.

En értem ezt. Minden földi dolog romlandó, örök csak a végtelenség. De azért születtem-e én, hogy ezeknek a problémáknak áldozzam fel magam? A világ boldogításához egy ember kevés. S miért legyek én ez az egy ember? Miért épen én? Engem választott-e ki az Ur, mondván: Áldozd fel magadat, hogy legyen egygyel több azok száma, a kik életüket adták egy lehetetlen ábrándért, melyből valóság soha sem léssen? Okvetlenül kell, hogy szentté avassanak engem?

Atyám, ne nehezteljen e keserű tréfa miatt. Szomorú szívvel irnom.

Hiszzen ön tudja, hogy én nem vagyok, nem lehetek rossz, mégis úgy beszél hozzám levelében, mintha máris felirta volna nevét lelkem tükörlapjára az ördög? S miért?

Mert hasonló vagyok a többi emberhez? De hát hasonló vagyok-e mindenben?

Ont, a ki lelki életemet felvirágozni látta s a virágzást maga is elősegítette a gondos és türelmes kertész gyöngéd kezével: tudja, hogy jobb és több vagyok náluknál.

Hiszzen örülnöm kellene ragyogó életemnek, melyet a természet felruázott nemes adomá-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

verődtek össze a vallás zászlói alá és onnan nézik gyűlölködő, haragos szemmel egymást. A máglya nem lobog, a kard nem csattog, hiszen mi már modern emberek vagyunk, mi csak minősítvényi táblázatokkal küzdünk egymás ellen.

Ez nem a régi szent tusa, mely előtt illik tisztelettel meghajolni minden erős meggyőződésű embernek. Ez áldatlan, veszedelmes marakodás, melynek a valláshoz annyi köze sincs, mint az árucsernek a templomhoz. Eddig csak néztük, hogy hódít ez a kártékony szörnnyeteg politikában, irodalomban, művészetben, de most, mikor az iskolai katedrát akarja elfoglalni, érezzük, hogy minden igaz embernek el kell kiáltani magát: „le onnan!” A tanító, mikor belép gyermekei közé, nem katolikus, nem protestáns, nem zsidó, csak tanító. És éppen ezért minősítvényi táblázatában azt kell felkutatni, hogy mint tanító milyen, mert ezt tudni jogunk és kötelességünk, de nem azt, hogy milyen templomban imádkozik az ő Istenéhez, — mert ehhez semmi köztünk sincsen.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 25.

Az igazságügyet tárgyalják ma is. A karzaton sok szép hölgy hallgatja, a legszebbiket egy fiatal honatya beszéde hozta el a Házba.

A fiatal honatya, a boldog férj, Eötvös Bálint, aki másfél órás beszédben adta Plósz miniszternek a jogügyi tanácsokat.

Utána Szivák Imre szólalt föl, akinek beszéde becsalta a Ház jogászait. Érdekes, szakszerű beszéd volt ez, melynek folyamán sűrűn jegyezgetett a miniszter.

Kereskedelmi miniszter pedig még mindig nincs, de legvalószínűbb az a hír, hogy a tárcát ideiglenesen Nagy Ferenc államtitkárral töltik be.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök és Plósz Sándor miniszter.

Elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát, amely szerint ő Felsőháza kapitányává galanthai Eszterházy Alajos herceg altábornagyot nevezte ki.

Bemutatja továbbá özv. Tisza Kálmáné köszönő levelét a Ház részvénytárgyalatáért.

Bejelenti egyszersmind, hogy Koller Tivadar és Beck Marcel összeférhetlenségi ügyében a tárgyalást a bizottság május hó 10-ikére tűzte ki.

Következik az

igazságügyi költségvetés-

tárgyalása.

Eötvös Bálint rámutat arra, hogy a törvényeket a törvényhozás alkot, nem mennek át a nép tudatába. Ezen a bajon ugy kellene segíteni, hogy népies kivonatokat kellene készíteni. A községi békebírák intézményét kellene behozni, oly formán, hogy a községben előforduló összes vitás ügyeket tárgyalhassák és elbírálhassák. Így az ügyvédi pálya tulzsfaltsága levezethető volna, mert ha a falu ügyeit el tudja intézni a bíró, a jegyző, helyeiket könnyen betölthetné a jogvégzett ember. A bírói és ügyvédi hatáskörrel szólna, azoknak egymástól való függetlenségét hirdeti. Ennek meg kell lennie, mert ha nincs meg, olyan furcsa helyzetbe jutnánk, mintha a Nagyméltóságú Kuria a halálítélet kimondása után maga állítaná fel az akasztófát, és az elnök maga vetné a deliquens nyakába a hurkút, és huzná fel az elítéltet. (Derűtség.) A perköltségeket olyan esetekben, mikor a per alapja csak az alperes fizetésképtelensége, le kellene szállítani.

A csődtörvényt helytelennek tartja, mert nem elégíti ki a felek jogi érdekeit. A végrehajtási eljárásnak is éppen ez a hibája.

Nessi Pál: Halljuk! Kereskedelmi minisztert csinálnak odaát?

Eötvös Bálint: A végrehajtásnál bizonyos értéket kell kiszabni, melynek minimumán alul lefoglalást eszközölni nem szabad. Az érték-minimum lefoglalhatatlanságában bennfoglaltatik a fizetés-minimum lefoglalhatatlansága. A kihágási törvény a közigazgatás keretéből kiveendő és a bíróság keretébe teendő át. Nálunk minden ötvenedik ember ellen indítottak kihágási eljárást és ennek oka csak a kihágási törvény helytelen volta lehet. Az új perrendtartásról szólna, felhossa azt az esetet, mikor még Plósz tanára volt és a perrendtartás magyarázatának befejezéseül azt mondta: Ez az egész csak gyakorlati kérdés, legtöbbet a gyakorlat révén tanulhatunk. A perrendtartás gyakorlatban nem fog érvényesülni. Most áttér az ügyvédség kérdésére. A mai perszolgáltatásban az ügyvéd szinte felesleges, mert csak költségszaporításra vezet. Az ügyvédi tekintély már a közönséges grájzleráj színvonalára szállott. A törvényhozás intézkedései tették ezt. Ugyanis látjuk, hogy a blanketta-rendszerrel ugyanannyi a perköltség, mint ott, ahol az ügyvédnek nagyon sok tenni-valója van. A bélyegilleték egyrészt igen nagy, másrészt felesleges vexációknak teszi ki az ügyvédet, akinek nem lehet hivatása a folyto-

nos bélyegragasztás. Áttér a peres felek érdekeinek védelmezésére.

A Mattasich-Keglevich ügy.

A katonai bíraskodás és az örültség intézményéről szólna. Bizonyára vannak a Házban olyanok, akik emlékeznek egy becsukott katonára és egy örültek házába dugott előkelő hölgyre. A tiszt állítólag váltót hamisított, becsukták érte, akinek a nevére állítólag a hamisítás történt, az örültek házába került.

Egyikhez sem érhetünk hozzá, és nem tudjuk, csakugyan követett-e el az egyik bűnt, és csakugyan örült-e a másik. A Mattasich-Keglevich ügyről van szó. Kell, hogy ezen eset aggodalmat keltsen, mert nálunk Magyarországon egy osztály, a katonaság, semmi jogvédelemben nem részesül, és vannak esetek, mikor személyes szabadságtól egyes egyének megfosztatnak, ezek az örültek. A katonai bíraskodást reformálni kellene, ugyszintén jogvédelemben kell részesíteni az örülteket is, mert, mint a miniszter is jól tudja, Magyarországon a legjobb mód arra, hogy valakit láb alól eltegyenek, az, hogy az örültek házába dobják. Ezt a miniszter figyelmébe ajánlja. A költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés és szélbalon. Szónokot számosan üdvözlilik.)

Szivák Imre felhossa, hogy a jogi téren nagy visszafejlés mutatkozik. Az 1869. IV. te. előírja, hogy ki kell kérni a minisztertanács véleményét bírói összeférhetlenség esetén. Ez a politikai hatalom érvényesülése a bíróság terén, mely egy művelt államban sem található fel.

Kéri a minisztert, hogy ne engedje meg az egyik hatalom tulkapását a másik hatalom rovására. (Élénk helyeslés.) Deák Ferenc életében nem hoztak olyan törvényt, melynek értelmében politikai hatóság a bíróság felett intézkedhetett volna. És azóta mégis negyvenöt törvényt hoztak kihágási ügyekben, hol a bíraskodás a közigazgatás hatáskörébe adatott. Kérdés: van-e nálunk szükség az államnak az iparra és kereskedelemre való beavatkozására. Nincs szükség mert ezáltal az a jogvédelemtől az államhatalommal szemben elesik. A közigazgatás ezen hatásköre tönkreteszi a bírói függetlenséget. Ez nem felel meg a magyar nép jogi szellemének, ezért ezt fenntartani nem lehet. Hibáztatja azon eljárást, hogy nálunk a szociális bajokat általános eljárással, megtorlással akarták orvosolni. A szociálistusznak nálunk majdnem minden faluban más az oka, azért egyöntetűen eljárni nem lehet. A járásbírók és telekkönyvi hatóságok szaporítását sürgeti. A közjegyzői latifundiumokat meg kellene osztani. Szaporítani kell a közjegyzői állásokat, melyeket pályázatok révén kellene betölteni. Helyesli azt az eszmét is, hogy ügyvédeket lehessen megbízni a közjegyzői tevékenységek vezetésével. Amint az ügyvédségről szólna, nem akar osztályérdekeket szolgálni, ha-

nyokkal. Örülök-e hát? Meg kellene értenem a földi valóság igéjét, mely hangos és durva, a vérnek és érzéseknek való, de örömet adó. Vajjon megértem-e? Nem, nem atyám. Valami, messze magasból egy sugár, egy szikra, belelopta magát a lelkem közepébe és ott világít erősen és fényesen, úgy, hogy megláttatja velem a lappangó és rejtőzködő végzet alacsonyosságát, mielőtt még igazában életre kelhetett volna. S én elpirulva fordítom felre arcom a nagy világosságtól, titkon felsóhajtván:

— Uram, vagy teremtetted volna egészen az égnek, vagy teremtetted volna egészen a földnek. A kettős elem, a melyből megalkotád, kétfelé oszt engem és jaj, ha emberi vak-ságom folytán, az anyagi, a romlandó részesik közelebb hozzád, hogy itélj felette! Mignem a másik, a jó és fényes, megtapadt a földhöz, mely nem is kívánta! Mi lesz akkor velem?

Ezek után pedig engedje meg atyám, hogy feleljek egy kérdésére. Igen. Szeretek. Igen nagyon szeretek, atyám. Ha nem félnék, hogy a mit erről a szerelemről mondok, hasonló lesz a többi tirádákhoz, melyekkel ezt a fölséges emberérzést öröktől fogva megénekelték: sokat mondanék róla.

Oh mennyit küzdöttem, atyám, míg odáig jutottam, hogy ezt be merjem vallani neki és magamnak. Az az égből szállt sugár ugyancsak süttötte ám a lelkiismeretemet! Végre aztán egy

nagy lobbanással kialudt. Atyám, a földi érzésem erősebb volt. Le vagyok győzve és — boldog vagyok.

Az én magasztos tanai, a miket gyermek-ségem óta lelkembe oltott, lássa, nem védtek meg engem az édes kísértéstől. Oh atyám, mi a dogma a szerelemhez képest? A világ valamennyi bölcsé nem tud olyan fölségest alkotni elméletben, mint fölséges két vágyakozó ember ajkán a valóságban elcsattant csók. Ön ezt persze nem tudhatja, mert még nem próbálta.

De én — oh mennyi istentelen dolgot fecségek itt össze-vissza ön előtt!

Ne szidjon érte atyám! Ha a szívembe pillanthatna, látna, hogy járja ott a bolondját minden. Valóságos orgiát ül benne a diadalmas szerelem! Van tánc, virág, forgás és zürzavar, ujjongás, vad öröm olyan, hogy majd szétvei a szívem.

Szerelem! Hát atyám: ez valami, csak ez. Más nincs, több nincs semmi. Meg az ifjúság, a rózsák az arcon és a szívben. Mondjak e róla is valamit? Minek? Nem félisten, csak férfi. De olyan igazán az! Vagy tévednék ebben is? Mindegy! Nélküle nem kellene már nekem sem az égi, sem a földi igazságok.

Atyám, oly fényes a szeme és oly édesen tud hazudni! Oly gyönyörű ámitó ez, hogy szeretni kell, a miért megcsal. Talán nem is

szeret. Sőt valószínű, hogy nem szeret. De mit tesz az? Ha el tudja hitetni velem az ellenkezőjét. Ez nem ugyanannyi, mintha szeretne? Ne ráncolja össze a szemöldökeit atyám! Ez a felfogás önnek nagyon modern, sőt mi több: romlott. De mondhatok-e mást? Hisz a szeme fényes, ha rám néz, a hangja melegével elér a lelkemig, s az ajka úgy éget... Ez egész lényé csupa izzó hevület, szinte epedés, egy végnélkülni édes, szerelmes ölelés!

Oh, úgy kell ő nekem, hogy szenvedhesek általa, hogy megvessem magamat miatta, hogy üdvözüljek a csókjai között! Véték ez? Szeretném, ha azt mondaná, hogy igen, mert a megengedett jó nem lehet ennyire boldogságos.

Ez esetben pedig fel fog oldozni atyám, miután ez ugyanis a hivatásához tartozik. Oldozzon fel, oldozzon fel rögtön. Hogy mielőbb vétkezhessen megint. Oh miket beszéllek! Megérti-e a lelkiállapotomat atyám? Látja-e a mámort, azt a rózsaszínű felhőt, amely körülöttem lebeg? Megbocsát-e nekem, amiért boldog tudok lenni az égi sugár fényessége nélkül is? Ugy hiszem azt vallom, mi gyarló földi emberek hozzánk hasonló gyarlóságú földi mérleggel mérettünk meg az urnak színe előtt, a ki is, látva bűneink sokaságát, ekrént szól hozzánk: Ember, legyen neked a te földi igazságod szerint. Abban vétkeztél, amit én tulajdon kezem

kozás mellesleg a papi tisztességet is sokkal jobban érinti, semhogy egyhamar el lehetne felejteni egy *püspökjelöltnek*. Nagyon is élénken emlékeztünkben van még továbbá a memorandum-per kolozsvári tárgyalása, amelyre Mangra ur egy papokból, tanítókból és parasztemberekből toborzott egész kis hadsereg élén vonult fel, botránykozással való hangulatkeltésnek, az esküdtek megfélemlítésének céljából. Hát az 1895-iki budapesti nemzetiségi kongresszus, amelyen együtt fenekedtek a magyar nemzet ellen oláhok, szerbek és tótok? Ennek is Mangra volt a kezdője, lelke, vezére. Hát a Tribuna Poporului című magyarfaló lapot ki alapította? Hát az 1897. december 22-én tartott román választógyűlésen ki mondta a magyarság ellen azt a híres lázító beszédet, amelytől a jobbérzésű románok is undorral fordultak el?

Mindez csak egy része a Mangra ur bünlajstromának. De ha csak ennyi volna is, akkor is nagyon elég volna arra, hogy kissé rövidnek találjuk a megbánás idejét. Mi sehogy sem tudjuk ezt a megbánást őszintének venni s reméljük, eléggé mutatja ez a néhány példa, hogy van okunk a kételkedésre. De ha őszinte volna is a bünbánat, a püspökség még akkor is hamar volna kissé. Várjon Mangra ur. Elég fiatal ember még hozzá. Ne nézze bolondnak az egész világot. Hogy majd rögtön püspöksüveget nyomnak a fejére, amiért egy évtizeden át megátalkodott vakmerőséggel folytatott bünsős üzemek után egy-két esztendeig meghuzta magát — taktikából.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Vendégek a színház megnyitására.** Május elsején, az Aradi Nemzeti Színház megnyitónnepe alkalmából előkelő vendégei lesznek Aradnak. Egész csomó író és művész érkezik a fővárosból, köztük: *Váradi Antal dr., Somló Sándor*, a budapesti Nemzeti Színház új igazgatója, *Murai Károly*, a Pesti Hírlap munkatársa, azonkívül igen sok művész, író és színész. *Zilahi Gyula* meghívta a színház-megnyitásra Budapest polgármestereit is, és pedig *Márkus József* főpolgármestert, *Halmos János*, *Matuska Alajos* és *Bóssavölgyi Gyula* polgármestereket, kik megígérték a színigazgatónak, hogy a megnyitásra eljönnek. *Institoris Kálmán* polgármester ma megleghangu levelet küldött *Márkus József* főpolgármesterhez, melyben a maga részéről is meghívást küldött a székesfőváros polgármestereinek, biztosítván őket Arad vendégszeretetről.

* **Felhő Rózi** temesvári második föllépéséről az ottani magyar újság többek közt az alábbiakat írja: A második föllépés, a második diadal! Ragyogóbb, fényesebb amannál, melyet a „Svihákok”-ban aratott. Ezuttal a „Lotti eeredesei”-ben mint Lotti lépett fel és a fiatal művésznő kedvesen csicsorgó hangjával, eleven, temperamentumos, ötletes játékaival, pajzán kedélyével, szóval egyéniségének harmonikus varázssával valósággal elragadta, megbűvölte kényes izlésű közönségünket. Legbrilliansabb volt az angol és francia kuplé; az utóbbit háromszor meg kellett ismételnie, és a közönség még akkor se tudott betelni vele. A villámsebes átöltözések bizonyos jónévű ezermesterekre és a Serezhádok meséire emlékeztettek. Toilettejje pazarul fényesek és rendkívül izlésesek. Az alakítás nagyszerűségével arányban állott az elismerés is. Zajosabb és őszintébb sikere aligha volt még a művésznőnek.

* **Moddó** drámai pályázat. Nagyváradról jelentik: A *Szigligeti-társaság* pályázatát hirdett társadalmi drámára. A bírálók most készültek el jelentésükkel, a melynek konkluziója az, hogy a beérkezett tömérdek dráma közt nem találtak olyat, a melynek a jutalmat kiadhatták volna.

* **Az En Ujságom.** A legkedvesebb és legelterjedtebb gyermeklap *Pósa* bácsi lapja az En Ujsá-

gom. Olyan családnál, a hol gyermek van, szinte nélkülözhetlen eszköze a nevelésnek az En Ujságom, amely a legszórakoztatóbb és legolcsóbb mulatság, a mellett, hogy hasznos és erkölcsös tudnivalókkal ösmerteti meg a gyermekvilágot. Tarka változatos-ságban vannak minden számban: mesék, versek, elbeszélések, képek, mulattató dolgok, rejtvények, játékok. A magyar írók legjava dolgozik az En Ujságomba s minden számban *Pósa* bácsi szebbnél-szebb gyermekverseket ír. Előfizetési ára negyed-évre csak 2 korona. Kiadóhivatala *Andrássy-ut 10. sz. alatt van.*

Az országos fagy.

(Ujabb jelentések.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25.

A három napos hideg után, úgy látszik, kidühöngte magát a késői fagy. A múlt éjjel még leszállt a hőmérő a fagypontra alá, de ma éjjel, mikor a sorokat írjuk, már enyhe, tavaszias az idő. Az országos fagy okozta károkról ma a következő táviratokat kaptuk:

H.-Böszörmény, április 25. Három éjjel egymásután fagyott. A virágzásban lévő gyümölcsfákat a fagy tönkretette. A szőlő is szenvedett. A vetések azonban sok helyen oly kövérek, hogy legeltetik és kaszálják őket.

Aranyos-Marót, április 25. Tegnap és ma erős dér volt, a mely azonban nagyobb kárt nem okozott. Az idő derült.

Nyíregyháza, április 25. Két napig tartó erős hideg és éjjeli fagy a gyümölcsösökben megyszerte nagy károkat okozott, a vetéseknek, szőlőknek azonban nem ártott.

Szeged, április 25. Tegnap és ma virradóra fagy volt, a mely különösen a lapályban fekvő szőlőkben, virágzó gyümölcsfákban és repcében jelentékeny kárt okozott.

Zala-Egerszeg, április 25. Az éjszakák hidegebbek. Ma reggel dér volt, mely azonban nem járt fagygyal.

Vác, április 25. Az éjszaka fagyott. A vízekeken vékony jégrétek képződött. A fagy a kivirágzott gyümölcsfákban nagy kárt okozott, de a szőlőkben nem esett kár.

Nagyseőlő, április 25. Az éjjel erős dér volt, mely az összes gyümölcsöt tönkretette.

Nagy-Kikinda, április 25. A fagy kárt tett a szőlőkben. Az őszi vetések jók, a tavasziak gyengyebbek. A repcében féreg. Az időjárás száraz és hűvös.

Dombóvár, április 25. Tegnap és ma gyenge éjjeli dér volt, mely a gyümölcsösökben csekélyebb kárt okozott. A vetésekben eddig kár nincs, úgy az őszi, mint a tavasziak gyönyörűen fejlődnek és már rég ily szépen nem álltak. Az idő derült, meleg.

Barcs, április 25. Babocsa, Péterhida és Komlósd stb. községek határán a legutóbbi két nap reggelén nagy dér volt, mely a vetésekben nem, de gyümölcsösökben némi kárt okozott. Az idő derült, hideg és szeles.

Szeged, április 25. A két napon át tartott dér és fagy kárt tett a gyümölcsösben, a kerti veteményekben kevesebbet. Az őszi és téli vetések jól állanak, azokban semmiféle kár nem mutatkozik. A hideg tartós, de este szél van és ezért újabb fagytól nem tartanak.

Sepsiszentgyörgy, ápr. 25. Az idő csendes, részben derült. Éjjel gyenge fagy volt, szerda estétől tegnap reggelig többször *sűrű hó esett*. A hóréteg néhol a 10 centimétert is eléri. A termést ez az időjárás meglehetősen veszélyezteti, a fák virágai sok helyen elfagytak. A hideg szél még egyre fu.

Versecs, ápr. 25. A tegnapi meleg nap délutánján és ma tünt csak ki, hogy minő károkat okozott a tegnapi reggeli és tegnapelőtti fagy Verseccen és vidékén. *A mélyebben fekvő*

szőlők összes termése lefagyott, de a naposabb helyeken a kár nem jelentékeny. Sokat szenvedtek különösen a gyümölcsfák, eseresznye- és diófák, de még az apróbb kajszinbarackfák virágai is lehullottak. Tegnap délután a birtekosok mind a határt járták és könyes szemekkel nézték a nagy pusztulást. *A hó képlet ára már is emelkedett.*

Ujvidék, ápr. 25. A szerdáról csütörtökre virradó éjjeli fagy tetemes károkat okozott a szépen nekiszendült itteni és szerémi szőlőkben. A gyengébb veteményeket, mint bab, paradicsom, paprika, szintén tönkre tette a fagy. Ma 20 fokos meleg van.

Horánszky emléke

az aradi kereskedelmi- és iparkamarában.

(Részvét az elhunyt miniszter halála fölött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma délután rendkívüli teljes ülést tartott, melynek egyedüli tárgya volt a kamara részvételének kifejezése *Horánszky Nándor* kereskedelemügyi miniszter elhunytára fölött.

A nagyszámban megjelent tagokat üdvözlőlvén, *Kristyóry János* elnök a következőket mondotta:

Tisztelt teljes ülés! Még alig hangzottak el a teremben az üdvözlő szavak, melyekkel a kereskedelemügyi miniszterium új vezetőjének hivatalba lépését fogadtuk, és már a mély gyászszal szemben köteles kegyelet és részvét egyesít bennünket, hogy elsirassuk a hazai közélet azon kimagasló férfiát, akit multbeli nyilvános pályája alatt tisztelni és becsülni tanultunk s a kitől a közgazdasági téren oly nagy eredményeket vártunk. Szinte megdöbbentően váratlanul következett be *Horánszky Nándor* kereskedelemügyi miniszter ur halála és az egész magyar nemzet mélyen meghatva gyászolja őt, az egyszerű polgárt, aki a legnagyobb egyike volt jellembeli ragyogó tulajdonságai által, gyászoljuk mi is, kereskedelmi és ipari érdek-képviselő szervei és felzudulunk a végzet ellen, mely akkor szőlítja őt el a kormányrudtól, a mikor a hazának legnagyobb szűksége volt az ő tehetségének, bölcsességének és jellemének egyensúlyára s a mikor azt reméltük, hogy a nehéz válságokból bizony kiment a közgazdaságunkat vaserejével, rendíthetetlen hazafiságával.

Tisztelt teljes ülés! *Horánszky Nándor* kereskedelemügyi miniszter ur halálának híret vasárnap vettük s mert a megboldogult temetése már hétfőn délutánra kitűzött, nem volt rá idő, hogy a kamarát ülésre hívjam részvétünk kifejezése végett. Sürgősen kellett intézkedni, miért is a teljes ülés jóváhagyása reményében kitűztem a kamarai székházra a gyászlobogót s a másodtitkárral együtt résztvettem a boldogult végtisztesség tételén, koszorút helyezvén a ravatalra. Az igazi érdem iránti elismerés, a mindnyájunk által mélyen érzett gyász azonban köntlességünkkel teszi, hogy a boldogult emlékezte iránt kegyeletünket ülésünkön is kifejezzük s a meg'icsőült emlékét megörökítsük. Azért bátor voltam a tisztelt teljes ülést egybehívni, s midőn a tett elnöki intézkedéseket bejelentem s azok jóváhagyását kérem, tisztelettel indítványozom, hogy

1. jelentse ki a teljes ülés mély fájdalomát és benső részvétét mai rendkívüli ülésének jegyzőkönyvében;

2. intézzen részvétiratot a nagy halott hátramaradt özvegyéhez és a magy. kir. miniszterelnök urhoz, mint a magyar kormány fejéhez.

Es most emelkedjünk fel helyünkről a gyász jeléül és rebegjük imaszereken: Legyen áldott és lebegjen mindenkor fölöttünk a jók, az igazak és a nemesek buzdítására az ő emlékezte!

A teljes ülés egyhangulag járult az elnök előterjesztéséhez.

Az ülésen Kristyóry János elnökön kívül jelen voltak: Éles Armin alelnök, Abra' Lajos, Assael József, Fetter Géza, Glück Károly, Kohn S. N., Magyar Ferenc, Réthy Lipót, Rosmanith Albert, Tedeschi Viktor, Wallfisch Armin, Weisz Sándor továbbá Marschall Lajos dr. és Edvi-Illés László titkárok.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület folyó év április 26-án. (szombat) délután 4 órakor a városháza kis tanácsstermében tartja rendezévi közgyűlést, melyre a tagokat tisztelettel meghívja özv. Hauser Károlyné, h. ezredesné, egyes. elnök. Kovács Vince, egyes. titkár.

Bihari emlékek Porcia hercegről.

Lui bácsi. — Az „Uri bunda.” — A vidám főszolgabíró. — Kedélyes félórak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, április 25.

A pár nap előtt elhunyt Porcia Lajos herceg élettörténete valóságos regény. A többek között hosszabb időn át volt Biharvármegyének egyik igen népszerű, kedvelt alakja. Vendéglátó, híres magyar embernek ismerte mindenki s háza tájéka valósággal fészke volt a kedélyességnek. Legendákat mesélnek róla ezután a vidékeken, ahol megfordult, s ahol humoros, jómodorával derült életet vitt a társaságokba. Egyideig a belényesi járásnak volt főszolgabírója, majd utfelügyelőnek nevezték ki. Egy kis birtokot is szerzett Kimpányon, hol valósággal a társaságnak élt. Biharvármegyében szünetelt s tevékeny szerepet játszott a közéletben. Mindenki szerette s a gróf (akkor még gróf volt) senkinek sem engedte, hogy másként szólítsák, mint *Lui bácsi*. Lui bácsi néven ismerték megyszerte s híres kalandjai, stikli-i kőteteket tudnának kitenni.

Különösen Magyar-Cséke vidékén szerette tanyázni. Ha jól találta magát valahol, így bucsuzott el harmadnap a házigazdától:

— Máskor is eljövünk. Itt jó tanya van!

Es ez a mondása dicséret volt, mert amely házra ezt a mondását alkalmazta, az minden bizonnyal vendégszerető, jókedvű, derék magyar gazdaembernek volt a háza. Testvérpoharat ivott minden emberrel, aki tetszett neki és nem nézte, hogy vajjon tanító-e, vagy főszolgabíró. Nem ismert rangot, csak jócimborát.

Nagy meglepetéssel olvasták a halálát a *Széchenyi*-vendéglőben, ahol oly sok híres mulatságot rendezett. Ott volt egyike a régi jó eimbőráinak is, aki meglepetve sóhajtott fel:

— Szegény Lui bácsi! De sokat tudna rólunk beszélni az uri bunda!

Ez a barátja mesélte el, hogy Porcia gróf egy időben nagy szegénységgel küzdött. Nagyváradon, valami járandóság fejében felvett ötven forintot. Bevásárolt egyet-mást, aztán a jó barátjával elment egy pohár bort inni az *Uri bundába*. Jó kedvűen diskuráltak, mikor az ablakon benézett egy cigány. Beljebb került a Porcia háta megé és elkezdte huzni a kedvenc nótáját:

Pengetem a rézsarkantyum
Már én innét elmegyek . . .

Beszivárgott a muzsika szóra a nagybögős, a cimbalmos, brácsos s nem vették észre, hogy az egész banda ott muzsikál a grófnak. Ugy éjfél feléig együtt voltak, — akkor elővette

a tárcáját, kivette belőle az összes pénzt, mindössze husz forintot és oda adta a cigánynak. Majd magához intette a vendéglőst és a fülébe sugta:

— Adós maradok!

Adós maradt a vendéglősnak (később busásan megfizette) de összes pénzt odaadta nótájáért a cigánynak.

Magyar-Cséken a vendéglőben uri bál volt. Már ekkor neki is jobban ment ismét sorsa. Valami új fajta humoros nótát is hozott Váradról s megtanította rá *Béreczy Imre* szolgabírót, akinek gyönyörű hangja van. A nótának ez volt a refrénje:

Aj . . . vaj! Mojsze . . .
No de Mojsze!

Elhuzta tizszer, huszszor a cigány s úgy reggelfelé, mikor már az asszonyok türelmetlenül felültek a nagy hóban már befogva álló kocsikra, még akkor is fújták ezt a nótát s már tán ötvenedszer is megitták a Szent János áldását. Porcia észrevette, hogy eltűntek az asszonyok, kiment a fogatokhoz, s addig kérte őket, míg újra visszajöttek egy félórára. A félbeszakadt bál újra megkezdődött s ő volt az első, aki egy fiatal asszonynyal eltáncolt egy tűzes csárdást. És a lovak még estefelé is ott állottak a félméteres hóban, — bent pedig még mindig húzta a cigány az új nótát . . .
Aj vaj Mojsze!

Azután elkerült Biharvármegyéből. A miniszter kinevezte felügyelővé a Herkules fürdőbe, majd berendelték Budapestre a minisztériumhoz. Később Porcia Lajos grófból Porcia herceg s milliókat érő kincsek és uradalmaknak tulajdonosa lett. Vicesen mondogatta, hogy most már a címei nem is férnek rá egy névjegyre, melyen azelőtt egyszerűen huzódott meg: *Porcia Lajos gróf főszolgabíró*.

Ujabb értekezés a vashid ügyében.

(Építsen a város.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Az Ujaraddal összekötő Maros-vashid ügye, mely a város kiküldött albizottságának javaslata révén került újra felszínre, egyre szélesebb hullámokat ver. A tegnapi, rögtönzött értekezés után ma az aradi kereskedelmi és iparkamara tagjai folytattak tanácskozást a vashid ügyében és határozottan állást foglaltak az albizottság azon javaslata ellen, hogy a vashid ügyét a város vegye le a napirendről.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara mai rendkívüli ülését, a melyen *Horánszky Nándor* kereskedelmi minisztert elparentálták, értekezlet követte, amelyen a vashid ügyét tárgyalták. Az ülés után *Marschall Lajos dr.* titkár előadta, hogy néhány nap előtt a város kereskedelmét és iparát kiválóan érintő, fontos ügy merült fel s miután teljes ülésre a kamarát már nem hívhatták össze, tudni kívánja az elnökség a kamara tagjainak véleményét a Maros-vashid ismeretes dolgában.

Az ügynek *Edvi-Illés László* kamarai másodtitkár volt az előadója. Már 1871-ben, amikor a régi fahíd, a mostaninak az elődje, rossz lett, fölmerült az a terv, hogy az új hid Aradot a Bánáttal egyenes, közvetlen összeköttetésbe hozza. Ez iránt az akkori ipar és kereskedelmi körök mozgalmat indítottak, de helytelen irányban fogtak a tervekhez. Akkor részvénytársaságot akartak alapítani, amely a hidat kiépítse, de több körülményt figyelmen kívül hagytak. Nem vették figyelembe az állam rév- és hid-

vámszedési jogát, de ami ennél fontosabb volt, nem gondoltak a vár szolgálatára szükséges hiddal.

A mikor ugyanis az aradi vár kiépült, a katonai kincstár arad kamarai mezővárossal szerződést kötött, a mely szerint a város tartozik a vár katonasága részére Maros-hidról gondoskodni. Ezen kötelezettség elől az állam, mint a melyik a kamarai mezőváros terheit átvette, nem térhetett ki, s így épült a hid ott, ahol most áll. 1888-ban az aradi ipartestület és a kereskedelmi és iparkamara fölliratot intézett *Tisza Kálmán* akkori pénzügyminiszterhez az iránt, hogy a Maros azon részén, ahol a mostani csónak-átkelés van, vashid építtessék. Erre 1889-ben a pénzügyminisztériumban egyes tárgyalás volt, 1891. április 22-én pedig Aradon helyszíni tárgyalás volt. Ez utóbbin a kormány képviselői kijelentették, hogy a kormány hajlandó a *Bockó-utca meghosszabbításában* Uj-Arad főutcájának irányába, 288.000 forint költséggel nagy közúti hidat, a vár szolgálatára pedig egy kisebb hidat építeni. A város akkor 250.000 forint hozzájárulást meg is szavazott a hid építésére. Azonban nem sokkal ezután *Wekerle* megszünt pénzügyminiszter lenni, s utódai azóta nem bogozták ki ezt az aktacsmót. Most újra szőnyegre került a hidnak új-jáépítése; azonban a kormány a régi tervekről nem akar tudni, hanem, amint magán uton értesültünk, a várba vezető hid helyén *másodrendű vashidat* akar építeni, a melyhez a *budapesti eskütéri hid szerelésénél* használt vasalkatrészek szolgálnának anyagul. Hogy ennek a hírére — folytatta *Edvi-Illés*, — a városnál az albizottság összeült, azt hittük, hogy módot fog keresni a régi tervek fölújítására, érvényesítésére. Nagy meglepetésünkre azonban a bizottság a hidépítést most nem tartja szükségesnek, s azt javasolja, hogy azt vegyék le a napirendről. Ha a történelmi előzmények nem volnának; ha harminc év óta nem vált volna köztudattá a vashidak szükséges volta, akkor ma kellene fölvetni ezt kérdést, a mikor látjuk, hogy kereskedelmünk és iparunk pangásnak indul, a vicinálisok által piacunk egy részét elvesztettük, s most új piacot kell teremtenünk. Azonban az 1891-ben tartott tárgyaláson sem találták meg a helyes utját a hidépítés dolgának, azért most kell arra rámutatni. A hidépítést a városnak kell a kezébe venni, még pedig úgy, hogy a *rév-átkelési és a hidvámszedési jogot a város vegye meg az államtól*, s aztán a város maga építse föl a hidat. Ha a hid a mienk lesz, akkor azon olyan kedvezményeket adhatunk a kereskedelemnek és iparnak, a melyent mi akarunk. Ajánlja, hogy ily értelemben írjanak át Arad város törvényhatóságához. (Helyeslés.)

Magyar Ferenc mindenben helyesli *Edvi-Illés* fölhalasztását, különösen azon részében, hogy a hidat a város maga építse föl. Ugy tudja, hogy a révközlekedés oly busás jövedelmet hoz, hogy azt Arad városának érdemes magához váltani. Ha Arad városa megtudta teremteni a mérэгdrága csatornázást és vízvezetékét, a melynek terheit unokáink unokái is meg fogják érezni, akkor minden gondolkodás nélkül fektethetjük pénzünket ezen haszonhajtó, és beláthatatlan időnkig fennmaradó intézménybe. A hid építésével pedig sietni kell, nehogy nálunk is bekövetkezzék a *zentai eset*.

Rosmanith Albert szintén helyesebbnek tartja, ha a város építi a hidat. Az Aradra jövőök annyira meg vannak terhelve vámmal, piacpénzzel, hogy a bánáti emberek a kocsijukkal már nem is jönnek át Aradra, hanem a kocsit a tulsó oldalon hagyva, néznek be a városba.

Kristyó, János elnök ezután összegezve az elhangzottakat, Edvi-Ilés László indítványára értelmében kimondta a határozatot. Ha a város polgársága — így rekesztette be az ülést, — komolyan állást foglal a hid építése mellett, nem hiszi, hogy a kormány kitérjen a polgárság kívánsága elől.

TANÜGY.

(—) **Véglegesített tanár.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Palotay Antal* aradi állami főreáliskolai ideiglenes tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megerősítette.

A mohácsi elesettek sírja.

(Nevezetes történelmi lelet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Nevezetes fölfedezés történt Mohácson. Ha az adatoknak hitelt lehet adni, ráakadtak a nevezetes mohácsi csata nyomára, s nincs kizárva, hogy a fölfedezés révén nagyszerű történelmi emlékek birtokába jut az ország.

Pavlovics Demeter mohácsi molnármester, kinek malmát a történelmi emlékü *Cselepaták* hajtja, az eszék-mohács budai országot jobboldalán, a Csele balpartján, a patak völgyét követő első emelkedésen vertfalú házat épít, hogy ott liszt és kisebb fajtájú vegyeskedést rendezhessen be. A vertfalhoz természetesen sok anyagra van szükségök s ezt az épület s így az országot közvetlen közelében fekvő telken ásott agyaggyödrökből veszik. E hét közepén váratlanul emberi csontokra bukkantak.

Eleinte nem tulajdonítottak nagyobb fontosságát a leletnek s legfőljebb alkalomnak tekintették, hogy egy-két jó rossz élccel füszerezzék a fáradalmas munkát, mint ez már ilyenkor történni szokott. Csakhamar azonban az ásást abba kellett hagyniok, mert csont bőven, de föld alig akadt. Rövid idő alatt mintegy *harminc koponyát*, egész halom comb, lábszár-, borda- és medencecsontot, csigolyát szedtek ki, de mert a mennyiség nem csökkent, a csontok kiemelését beszüntették s a leletről jelentést tettek a mohácsi járás főszolgabirójának.

A lelet mindenesetre érdekes s feltétlenül bizonyos, hogy az *közös sír* A csontok egészen közel vannak a föld felszínéhez (ötven-hatvan cm.) s onnan huzódnak a föld mélye felé.

Hogy ezek a csontok az 1526 augusztus 30-iki nagy katasztrófa martirjainak maradványai volna, az kétséges, mert már feltehető, hogy *Perényiné* a szerteszét heverő tömördek hullát több sírba temettette, de azon körülmény, hogy ezt az új közös sírt a mohácsi csata területén kívül a *Csele* balpartján találták, s a csontok között egyéb maradványokra (gomb, fegyver, sisak, pénz stb.) nem bukkantak, azt látszik mutatni, hogy az elhullottakról régi szokás szerint a fegyverzetet és a felső ruhákat *levették* s úgy temették el, a mire a nagy temetkezésnél aligha értek rá.

Eppen azért, mert eddig felvilágosító maradványokat nem találtak, kétszeresen érdekes lenne a gondos átkutatása, talán sikerülne megállapítani, hogy azok a nagy vész martirjai, vagy a török idején lezajlott valamely más összeütközés áldozatai-e, valamint az, hogy magyar, török, vagy egyéb csontok-e azok, melyek annyi idő után a föld felszínére kerültek. A csontok legnagyobb része már erősen el van meszesedve, bár egyes koponyák és fogak még csaknem teljesen épek.

Közös sírra mutat még azon körülmény is, hogy a csontok között *mészdarabokat* találtak, aminek az a magyarázata, hogy a közös

sír hulláit behantolás előtt mézstejjel szokták leönteni.

A környéken szörványosan már előbb is akadtak emberi csontokra. A közös sír helyén azelőtt szőlő volt s szinte csodálatos, hogy annak forgatása közben a sírra márelőbb rá nem akadtak.

A tulajdonos *Pavlovics* Demeter beszélt el, hogy néhány évvel ezelőtt ugyan e terület lankáján több alkalommal találtak egy-egy drb. *II. Lajos* korabeli ezüst pénzt. Ez is a sír átkutatásának szükségessége mellett bizonyít, ami különben nem is marad el.

Városi tisztviselők sápjá.

(Tanácsstagok a börtönben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 25.

Némely városi tisztviselő erkölcsi bizonyítványát — mondta egyszer egy görög bölcös — nem a rendőrkapitány, hanem azok a vállalatok tudnák a legjobban megírni, amelyek az illető várossal üzleti összeköttetésben állanak.

Mert nagyon sok város van széles Európában, ahol a vállalkozók, mielőtt érintkezésbe lépnek valamely várossal, előbb éles szemmel azon tapogatóznak, hogy a legbefolyásosabb városi tisztviselők között van-e olyan, akihez — hozzá lehet férni. E szerint szabályozódnak a városnak szóló ajánlati feltételek, a szállított, vagy végzett munka minősége és sok más egyéb, ami jól kiaknázva, felette hasznos szokott lenni egy élelmes vállalkozónak.

Ha nincs a tisztviselők között olyan, akivel „beszélni lehet“, akkor a vállalkozók egy része rendszeren nem is kér részt a szállításokból, mert a megengedett polgári haszon, ha erős a verseny, könnyen veszteséggel is záródhatik. Erre pedig egy „ügyes“ vállalkozónak semmi szüksége sincsen.

De ha aztán akad a köztisztviselők között olyan, aki a város üzleteit, a saját üzleteinek tekinteti, akkor kezdetét veszi a jól befektetett vesztegetési munka. Az illető város pedig el van veszve.

Egy ékes olaszországi botrányból merítjük ez igazságokat. *Nápoly város tanácsa ugyanis tegnap óta börtönben ül.*

A botrányt a nápolyi légszeszgyár hozta napfényre, melyet a városi tanácsstagok évek hosszú során át a leglelketlenebbül zsaroltak. A gázgyár végre is megunt a sok szipolyoztatást, és az igazgató sürgőnyt menesztett az olasz belügyminiszterhez a következő tartalommal:

— *A brigantik tanácsa ellen óvintézkedést kérek.*

A belügyminiszter nyomban elrendelte Nápoly város tanácsa ellen a legszigorubb vizsgálatot. A vizsgálat szenzációs részleteket hozott napvilágra.

A légszeszgyár könyveiből kitűnt, hogy Casale polgármester és a tanács többi tagjai összesen négyszáznegyvenhét ezer lírát zsaroltak ki a társaságtól. Maga a vizsgálóbíró úgy nyilatkozott, hogy alig van vállalat Nápolyban, melyet valamilyen formában megne zsarolt volna a sülyedt erkölcsű városi tanács. Mindebből természetesen kiszámíthatatlan kára keletkezett a városnak.

A veszedelmes tanács minden tagját letartóztatták.

Matavovszky Nándor búcsúja.

(Ki lesz az új főorvos?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Az aradmegyei kórháznak nyugalomba vonuló, érdemes igazgató-főorvosa: *Matavovszky* Nándor dr., ma délelőtt búcsuzott el a kórház orvosi karától. A búcsuzó ment volt minden ünnepségtől, de azért megható módon nyilvánult meg egyfelől az orvostársak őszinte szeretete, másrészt a távozó fájdalma, amelyet az általa fejlesztett intézménytől való megváltástól érez.

Reggel kilenc órakor, amidőn *Matavovszky* Nándor dr. a kórház irodájába jött, már együtt várta a kórház orvosi kara: *Parecz* Gyula dr. és *Löwinger* Miksa dr. főorvosok, *Posgay* István dr. és *Steinhaus* Emil dr. orvosok. Az orvosok nevében *Parecz* Gyula dr. meleg szavakban búcsuztatta *Matavovszkyt*, hangoztatva a kórház szervezése, vezetése körül szerzett elévülhetlen érdemeit s kifejezést adott az orvosi kar mélyen érzett sajnálatának, hogy vezetőjüket távozni látják.

Matavovszkyt láthatóan megindították a meleg szavak, s midőn könyekig meghatva, felelni akart, nem jöttek szavak ajakára. Sokáig küzdött a megindultsággal, végre néhány szóval megköszönte a búcsuzást.

A távozó igazgató-főorvos ünnepélyes búcsuzatója a jövő héten lesz, s azon képviselve lesz *Aradvármegye* törvényhatósága, az *aradi orvosgyeület* s az *országos orvos-szövetség* aradi fiókja is.

Azi igazgató-főorvosi állást — mint említettük — *Parecz* Gyula dr.-ral a kórház esidőszrinti első főorvosával töltik be. Helyébe *Löwinger* Miksa dr. második főorvos lép. Az így megüresedő főorvosi állásra pályázatot hirdetnek, azonban a kinevezés előreláthatóan három jellelt: *Issekutz* László dr., *Institóris* István dr. aradi járási orvos és *Posgay* István dr. kórházi alorvos közül fog megtörténni.

HIREK.

Egy cs. és kir. főhadnagy

és egy öreg honvéd.

— Epizód a honvéd-temetésen. —

Arad, április 26.

Más esetekben az, akiről az újsághasábok között írunk, azt érdemli meg, hogy a nevét fölemlítve, átadjuk az öröklétnek. A jelen esetben fordítva áll. Azzal adunk elismerést a történet hőseinek, hogy a nevét elhallgatjuk. Mert ha elárulnók: nagyon rosszul jutalmaznánk azt a derék cselekedetet, amely lényegében egy kis epizód, de nagyon szép vonásokra mutat.

Ma délután történt, a midőn *Hatvani* József aradi negyvennyolcas honvédőrmestert temették. A mint illik, kivonultak a kidölt bajtárs temetésére a többi negyvennyolcas honvédek: az öreg, szomorú, törődött gléda, a fakó, foszladozó zászlóval élén.

A Kossuth-utcai hid előtt az egyszerű temetési menet előtt elhalad egy aradi cs. és kir. főhadnagy. Ahogy ránézett az öreg honvédek csapatára, önkénytelenül megilletődött. Talán a magyar szabadságharc jutott eszébe, a melyről neki, cs. és kir. katonának, csak érezni, de szólni nem szabad. Vagy az is lehet, hogy a katona nem látott az öreg honvédek csapatában mást, mint megrokkant, csatákat vitt hazafiakat, s azok előtt fogta el a tisztelet, a melyet a jelen ad meg a multnak.

Elég az hozzá, hogy a főhadnagy megszólította a honvédcsapat legszélén álló öregot, a

ki ez időszerezt bemonója az agghonvédek egyesületének, s egy koronát adott neki.

— Fogja öreg: ígyék rajta egy félliter bort.

Azzal elment. Kicsi, jelentéktelen a dolog, de azért annak, a ki látta, mégis a szívébe férközött. Nem képet láttak-e vajjon a messze jövődből, a melyet most elképzelni se lehet: a mikor a közös hadsereg meghajtja zászlaját a negyvennyolcas hősök emléke előtt. Nagy annak volt a bizonyága, hogy a tisztjeinkben a k. u. k. Reglement nem tudja elfojtani a magyar érzést, a nagy időként való lelkesedést? . . .

Akár mint van: jól van ez így. Hanem meglehet, hogy Krieghammer hadügyminiszter is így fogja föl a dolgot. S ezért egy világért se írjuk meg a derék cs. és kir. főhadnagy nevét. Még azt is elhallgatjuk: huszár volt-e, vagy gyalogos? . . .

Kaméleon-borjú Aradmegyében.

— Az Aradi Hírlap tudósítójától. —

Arad, április 25.

Főltébb nevezetes természeti túnyemény ügyében fordult kérvénnyel egy *eleki* birtokos a belügyminiszterhez. A birtokos istállójában egy borjú született, amelynek egész testén nincsen szőr s a bőre a fény hatása alatt változtatja a színeit.

Albert Ferenc eleki lakos kérvényt intézett a belügyminiszterhez, amelyben egy borjú mutogatására kér engedélyt. Az üsző két éves és nyolc hónapos; mecklenburgi apától és anyától származott, fehér és fekete színű. A borjunak, — eltérően a többi csodaborjaktól, a melyek többnyire két fővel és öt lábbal jönnek a világra, — az a különös sajátsága, hogy *teljesen szőrtelen*. Egész testén sima, tiszta bőre van, mely rendes körülmények között fehér és fekete színű. A legnevezetesebb tulajdonsága az a látványosságra szánt borjunak, hogy a *napfény- és a villamfény behatása alatt színeket játszik*. Ilyesformán a borjuba a kaméleonnak tulajdonsága vegyült, úgy, hogy ilyesformán *Kaméleon-borjunak* lehet jog szerint nevezni.

A borjú mutogatását a tulajdonosa nem a maga hasznáért kéri. A jövedelmet följánlja a községi szegényalpnak, tiz százalékát pedig, egy a miniszter által megjelölendő iskola javára. Egyben kijelenti, hogy az állatot, elhullása után, az Országos Természettudományi múzeumnak fogja följánlani.

A belügyminiszter a kérvényt további eljárás végett leküldte Aradvármegye alispánjához, ki az engedély megadása ügyében véleményt fog adni. Ha a mutogatást megfogják engedni, akkor bekövetkezhetik, hogy Elek községe, — egy borjú révén válik országos hírvé.

— Az új római katolikus templom építése. Csák Cirják dr. minorita rendfőnök a napokban érkezik haza Budapestről, a hol a templom-építés ügyében járt el. Ezzel valószínűleg az ügy összes fontosságai el lesznek intézve s az árlejtést ki fogják írni. A bontást a legközelebbi hetekben megkezdik s a házfőnök fölhívta a templom-épület Andrassy-téri oldalán levő üzlethelyiségeinek bérlőit, hogy május 6-án a kiköltözést kezdjék meg.

— A kereskedelmi miniszteri szék. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Széll Kálmán miniszterelnök holnap délután Bécsbe utazik. Utja összefüggésben van a kereskedelmi tárca betöltésével, a melyre nézve Széll Kálmán előterjesztést fog tenni ő felségének. A döntés azonban előreláthatóan csak a jövő hét során fog megtörténni.

— A Tisza-család az aradi református egyházhoz. Az aradi ev. ref. egyház presbitériuma legutóbbi gyűlésén Csécsi Imre elnök javaslatára részvétiratot küldött Tisza Kálmán halála alkalmából a gyászoló családhoz. A család nevében Tisza István gróf az aradi ref. egyházhoz ma intézett levelében megköszönte az egyháztanács részvétét. A köszönő levél így szól:

Mélyen meghatva a kegyelet és részvét felemelő megnyilatkozása által, mondok a gyászoló család nevében is hálas köszönetet a részvétnyilatkozatért, melylyel nagy bánatomban felkeresni szívesek voltak.

Budapesten, 1902. április habában,

kiváló tisztelettel

Tisza István gróf.

A levél Vajda István dr.-hoz, az egyház gondnokához érkezett, ki azt az egyháztanács legközelebbi ülése elé terjeszti.

— Közgyűlési vonat. Az arad-csanád egyesült vasutak forgalmi osztálya a következőket teszi közzé: „Aradvármegye közgyűlésére való tekintettel folyó hó 29.- és 30-án 104 számú vonatunk *Gurahoncig*, míg 30-án 101 számú vonatunk *Gurahonról* fog közlekedni.”

— A szíami trónörökös a királyné sirjánál. Bécsből táviratozzák: Az itt időző szíami trónörökös ma fölkereste a kapucinusok kriptáját, ahol megkoszoruzta Erzsébet királyné koporsóját.

— Az Aradmegyei Takarékpénztár a következő körlevelet bocsátotta ki: Tisztelettel értesítjük, hogy eddigi titkár cégvezetőnk *Natlland Bernát* ur intézetünk kötelekéből az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatójává történt megválasztása folytán megválván, cégjegyzési jogosultsága a mai nappal megszűnt. Egyben van szerencsénk értesíteni, hogy igazgatóságunk az ekként megüresedett állásra titkár-cégvezetővé *Fodor Gyula* urat, intézetünk eddigi főkönyvelőjét nevezte ki, kinek törvényszékiileg bejegyzett cégálírásáról tudomást venni szíveskedjék. Tisztelettel Aradmegyei Takarékpénztár.

— Érdekes végeladási kérdés. Az aradi kereskedelmi és ipa.kamara ma délutáni ülésen, a főtárgyakon kívül, érdekes végeladási kérvény ügyében hozott véleményt. A kamara múlt évi decemberi ülésen *Ruzsonyi* Endre aradi kereskedőnek három havi végeladást véleményezett, a melyet a főkapitány meg is adott, s azt egy hónappal, e hó végéig, meghosszabbította. Most a felesége kérvényt intézett a főkapitányhoz, a melyben bejelenti, hogy fér e üzletét a saját neve alatt akarja folytatni, s erre iparigazolványt kér. A főkapitány erre a kérelemre is a kamara véleményét kérte. A kamara, *Marsch* II Lajos dr. titkár előadása alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy habár *Ruzsonyi* méltányos okokkal támogatja kérelmét, mindazonáltal az iparigazolvány kiadása a törvény kijátszása volna, így azt *nem javasolja*; ehelyett azt ajánlja, hogy a végeladási engedély további egy-két hónappal meghosszabbíttassék.

— Honvédtisztek és horvát diákok. Zágrábból táviratozzák: A Bauer-kávéházban a mára virradó éjjel véres összeütkezés történt több honvédtiszt és egy csapat horvát diák között. A honvédtisztek egy asztalnál *magyarul társalognak*, a mi a távolabb mulatozó horvát egyetemi hallgatókat föltébb bántotta, sértő kifejezéseket kiáltottak a tiszték felé; szóváltás keletkezett, majd a tiszték kénytelenek voltak *kardjukat használni*. A verekezés alatt egy *Lenovics* nevű diák *súlyosan megsebesült*. Ugy a polgári, mint a katonai hatóságok megindították a vizsgálatot.

— Likvidáló kikötőtársaság. Fiuméből táviratozzák: Itteni kereskedelmi körökben nagy feltűnést keltő felszámolás indul meg. A fiumei docktársaság ma kimondta *felszámolását*, a melyek során a társaság tulajdonát képező két dockot *átvisszik Triestbe*, a hajógyárat pedig *leszerelik*.

— Lelkészek gyűlése. Az arad-hegyaljai római katolikus lelkészek május 1-én tartják szokásos évi gyűlésüket s ezuttal *Borosjenőn*, *Orth* József ujszent-annai apát-esperes elnöklete alatt.

— Sikasztó pénzügyi igazgató. A pisai rendőrigazgatóság világszerte körözi *Cerrai Udericé*t, a pisai leszámító és hitelbank igazgatóját, aki — mint a körözés mondja — „jelentékeny” összeg elsikkasztása után megszökött. A letartóztatását kéri. Az olasz Kecs-keméthy 54 éves, 1 méter 68 cm. magas, termete zömök, arcszíne piros, haja fehér, oldalszakála nagy és fehér, álla fölött kis fehér légyszakála van. Arca kissé himlőhelyes.

— Öngyilkos hadnagy. Rövid hírben már megirtuk, hogy *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő fogadott fia Esztergomban agyonlőtte magát. Az öngyilkosságról tudósítónk a következő részleteket jelenti: *Thaly* Kálmán öngyilkossága nagy szenzációt keltett Esztergomban, annál is inkább, mert néhány héttel ezelőtt a 26. gyalogezred egy másik hadnagya, *Rosenberg* Róbert is agyonlőtte magát. Mind a két öngyilkosság rejtélyes körülmények között történt és hogy van valami összefüggés közöttük, kitűnik a következőkből. Az öngyilkos hadnagy e hónap 8-án jött Bécsből Esztergomba és azóta állandóan foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. A cigányokkal folyton a Beethoven gyászindulóját huzatta, melyet katonai temetések alkalmával a katonai zenekar szokott játszani. *Thaly* Kálmán, országgyűlési képviselő megtudta, miként viselkedik fogadott fia, Esztergomba utazott és a hadnagynak vasárnap megsürgönyözte, hogy meglátogassa. Megérkezvén fia lakására, be akart nyitni hozzá, de zárt ajtóra talált. E pillanatban dördült el a lövés, mely fia életét kioltotta. Midőn az ajtót fölnyitották, fia átlőtt fejjel az asztalra hajolva ült egy széken. Az asztalon a nemrég öngyilkossá lett főhadnagynak, *Rosenberg*nek arcképe volt. Hátrahagyott levelében bocsánatot kér atyjától, s akép rendelkezett, hogy tetemét a pozsonyi családi sirboltban helyezték el, koporsójába pedig atyjának és *Rosenberg*nek arcképet tegyék.

— Vizsgálat egy betegsegítő pénztár ellen. Fővárosi tudósítónk táviratozza. A fővárosi napisajtó egy részében a *budapesti kerületi betegsegélyező pénztár* ellen fölhangzott panaszok, valamint *Kovács* Pál dr. országgyűlési képviselőnek a Ház április 10-iki ülésen tett interpellációja folytán a kereskedelmi miniszterium a nevezett pénztár ellen *helyszíni vizsgálatot* rendelt el.

— A tartalékos tiszték polgári foglalkozása. Az osztrák birodalmi tanács tegnapi ülésén *Vellersheim* gróf honvédelmi miniszter válaszolt az interpellációra, melyet *Klofac* intézett hozzá egy tartalékos tiszt ügyében, akit tiszti rangjáról polgári foglalkozása miatt elmozdítottak. A miniszter erre azt válaszolja, hogy az illető a cs. és kir. hadsereghez tartozik és ő annál kevésbé foglalkozhatik evvel a konkrét esettel, mert a tiszti rang viselésének feltételeit a törvény szerint *kizárólag az uralkodó, mint legfőbb hadur állapíthatja meg*. Hangsúlyozni kell azonban, hogy az a kérdés, hogy mennyiben egyeztethető össze valamely foglalkozás bizonyos közhivatal viselésével, magában véve *nem becsület dolga* és egyik osztályra vagy foglalkozásra nézve nincsen semmi sértő, amennyiben minden kifogástalanul betöltött állásnak egyenlő tisztességét el kell ismerni, de azért

nem minden állás fér meg bizonyos hivatal viselésével.

— **Huszonegy aradi lopás tettese.** Az aradi rendőrség ma erős fogást csinált. Elfogott egy tolvajt, akire eddig nem kevesebb, mint huszonegy lopás bizonyult. A rendőrség úgy jött nyomra, hogy özv. Opletán Lajosné aradi lakosától tegnapelőtt elloptak egy nagy sonkát és tarisznya tarhonyát. Opletánné délelőtt a piacra ment, élelőkamráját ezalatt nyitva hagyta s mire hazajött, eltűnt a sonka és tarhonya. A lopásról jelentést tett a rendőrségnél, melynek detektívjei tegnap délután már elfogták a tolvajt Dobos József 19 éves aradi csavargó személyében. Greén Nándor t. főkapitány vallatás alá fogta a tolvajt, mert gyanu volt arra, hogy nemcsak ez az egy lopás nyomja a lelkét; a besurranó tolvajlást ugyanis leginkább a gyakorlott tolvajok alkalmazzák. A vallatásnak az lett az eredménye, hogy Dobos eddig már huszonegy lopást ismert be. A lopásaival szerzett tárgyakat eladta, ezek nagy részét azonban már elkobozta a rendőrség. — Dobos azelőtt szolga és hetes volt, majd pincér lett, hosszabb idő óta azonban foglalkozás nélkül a lopásból élt. A rendőrség tovább vezeti ellene a vizsgálatot abban a reményben, hogy még egy néhány büntett elkövetése rábizonyul.

— **Halálugrás a betörő után.** Vácról táviratozzák: A mára virradó éjjel a váci főutcán kilenc üzletben kisebb-nagyobb betörést követtek el. A tettesek Verőcére gyalogoltak. A mint a váci rendőrség ezt megtudta, vasuton utánuk küldte Fehér rendőrt, aki Verőcén észrevette, hogy a betörők a tíz órakor induló vonatra szálltak fel. Ő is utánuk ment, s mikor már a vonat megindult, egy pozsonyi rendőr segítségével a három betörőt le akarta tartóztatni. Kettőt sikerült is megvasalnia, a harmadik azonban az ajtón át leugrott a robogó vonatról. Fehér utána ugrott. A betörő karját törte, de a rendőrnek csodálatosképen nem történt semmi baja. A sérültet Nagymezőre vitték ápolás végett, a másik két betörőt Vácra kísérték.

— **Önként jelentkező tolvaj.** Az aradi rendőrségnél ma egy megtérni akaró bűnös jelentette fel magát. Egy javító-intézetből kikerült fiú, kit az aradi rendőrség alapos gyanu alapján lopásokért régebb idő óta köröz. Szilveszter éjjelén történt, hogy Mezőhegyesen ellopták Zsikay Istvántól óraláncát és egynéhány ingét. A gyanu Gál József javító-intézeti növendékre irányult, s a mezőhegyesi csendőrség átirat az aradi rendőrséghez, hogy vegye vizsgálat alá Gál Jóska. Az azonban Aradról eltűnt, lakásán pedig megtalálták a Mezőhegyesen lopott óraláncot. Utóbb Petrozsényről a lopásról tettesek jelentést, melyet szintén Gál követett volna el. Itt Kovács József petrozsényi lakostól loptak el 160 koronát. Az aradi rendőrség kereste mindenfelé a gyanúsított fiút, még az aszódi javító intézethez is írt felvilágosításokért, Gál Jóska azonban nem volt sehol. Végre ma reggel megjelent Greén Nándor t. főkapitány előtt, önként jelentkezett, mert hallotta, hogy keresték. Bevallotta, hogy a két lopást ő követte el, s elmondta, hogy azóta merre járt. Petrozsényből Gödöllőre ment, s ott rajtavesszett egy lopáson, amelyekért három hetet ült a gödöllői járásbírósa börtönében. Innen kiszabadulván, elment Aszódra, hogy ott munkát szerezzen. Egy javító-intézeti tanárt keresett fel s attól hallotta, hogy az aradi rendőrség keresi őt. A tanár tanácsát megfogadta s eljött Aradra jelentkezni. A lopásokat beismeri.

— **Csábítás a kivándorlásra.** Iglóiról táviratozzák: Bubna J. merényi korcsmáros Merény és környékének lakosságát Amerikába való kivándorlásra csábította és közbenjárásával, mint az iglói fősolgabírósnál tegnap lefolyt tár-

gyaláson bebizonyult, a kivándorlást előmozdította, miért is 400 korona pénzbüntetésre és négy heti fogságra ítélték.

— **Az amerikai zászló védelme.** Érdekes levél érkezett ma, a mint fővárosi tudósítónk táviratozza, — a budapesti főkapitánysághoz Chikagóból. Az amerikai zászlóvédő egyesület az amerikai zászló védelmére kéri a budapesti rendőrséget. Az egyesületnek ugyanis tudomására jutott, hogy az amerikai zászlót a legkülönbözőbb tárgyakon használják reklám gyanánt. Így tojásra, ládákra, klozett-papírosra és olyan egyéb tárgyakra festik az amerikai zászlót, amelyek azt meggyalázzák. Különösen gyaláznak találják, hogy a cirkuszi bohócok a ruháikon is az amerikai cimert és zászlót viselik. Kéri a rendőrséget, hogy vegye a védelmébe az amerikai lobogót, ne engedje meg az olyan haszontalan tárgyak árusítását, amelyeken amerikai zászló van és a cirkuszi bohócokat is tiltsa el az amerikai cimernek komédiázás közben való viselésétől. Az amerikai zászlóvédő egyesület ezt az átiratát megküldötte minden állam rendőrségének. Az egyesület intenciója helyes és dicséretes. Csak az a baj, hogy az egyesület, amely a saját állami jelvényeinek tiszteletben tartását kívánja, nem tudja, hogy Budapest kizárólag Magyarországon van, sőt annak székesfővárosa és levelét így címezte: Budapest — Ausztria-Magyarország.

— **A nagyváradiak főnyereménye.** Fortuna istenasszonya, úgy látszik, szereti Nagyváradot. Csak nemrégiben keltett feltűnést néhány nagyváradi ember szerencséje, mikor az osztálysorsjáték főnyereményét megütötték s most ismét két nagyváradi polgárt ért egy kis parázs szerencse. Tegnapelőtt volt az osztálysorsjáték 6. játékának utolsó húzása. Az utolsónak kihuzott sorsjegy tulajdonosa tudvalevőleg a nyereményen kívül 600.000 koronás jutalmat nyer. Most a 20,565. számú sorsjegyre esett ez a nem jelentéktelen jutalom. A nyertesek nagyváradiak lettek. Az egyik szerencsés játzó Kain Jakab kereskedő, kinek a sorsjegyből két nyolcad rész volt a birtokában s így a nyeremény mellett mely csak 500 koronát tesz ki, kerek 120 ezer korona jutalom rész esik reá. A másik boldog ember Vajda József terménykereskedő, ki a sorsjegyből egy nyolcad részt vásárolt meg, s így 60 ezer koronát nyert. A sorsjegyet mindketten Budapestről vásárolták.

— **A toronyór és a holdfény.** Egy szepesvármegyei városka polgáraitól szól az az anekdóta, hogy a Poprad folyóból a szépen világító holdat csákyakkal akarták kiemelni. Az éjjeli ór ugyanis azt jelentette, hogy a hold beleesett a folyóba. Addig-addig vájták a tüzi horgokkal a folyó medrét, míg az egyik megakadt, mire az egyik csáklya kezelője örömmel felkiáltott:

— Megvan! Beleakadt a holdba a csáklya!

A többiek odasereglettek és teljes erővel húzni kezdték a csáklya nyelét. Egyszer csak leszákad a csáklya és ők hanyatt vágódva, az égbolton megpillantották a holdat. Ekkor örömmel kiáltottak föl:

— Ime, kiemeltük a holdat, amely ismét fennragyog az égen.

Most Szegeden is történt ez anekdótára emlékeztető eset. Szegeden is beleesett tegnap este a hold a Tiszába, melynek azonban valamivel más következménye lett, mint a bélaiaknál. A toronyór a Tiszán fénylő hold visszfényt tüznek nézte s a városi tűzoltóságot mozgósították. A tűzoltóság ki is vonult (ez egyszer nem késtek le), de ez nem szenvedett oly hallucinációban, mint a toronyór. Kocsikkal átröbögtek Ujszegedre, de odaérve, csakhamar észrevették a vak tűzilármát és bosszusan vonultak vissza laktanyájukba.

— **Marez a kivándorlókkal.** Véres harcot vívott néhány csikmegyei lakos a határőrökkel. Csató András, Cziko György, Bodó Sándor, Bodó Antal, Péter Ambrus, Cziko Tamás, Kovács Márton és Dénes Gábor csicsói lakosok már több ízben megkísérlették a Romániába való kivándorlást, mivel így akartak menekülni a katonai kötelezettség alól. Még március elején a sorozások előtt eltűnt hazulról a nyolc legény, és akkor mindenki azt hitte, hogy kint vannak már Romániában. Most azonban, mint levelezőnk írja, kiderült, hogy a legények akkor nem tudtak átjutni, mert a rendes uton a határőrök állották útjokat, másfelé pedig a nagy havazás miatt járhatatlan volt az út. A nyolc legény bujkált egy ideig az ismerőseiknél, minthogy pedig már nagyon szorították őket a csendőrök, a napokban megkísérlették újra a határon való átszökést. A grobai szoroson át is jutottak szerencsésen és már román területen voltak, amikor két román határőr elibük állott s le akarta őket tartóztatni. A legények, hogy szabadulhassanak, megtámadták a két határőrt, akik e miatt fegyverüket használták s két legényt, Cziko Tamást és Péter Ambrust agyonlőtték. A lövésre még több határőr jött elő, akik üldözőbe vették a többi menekülőket, akiket elfogtak. A két halott és az elfogottak még román területen vannak s kiadatásuk iránt megindult az eljárás.

— **Mágnás és művész.** Münchenből pikáns esetet írnak. Még évekkel ezelőtt történt, hogy egy fiatal magyar főúr ismeretséget kötött egy ottani színház művésznőjével, a csinos párt gyakran látták együtt. A mágnás egyszerre hirtelen eltűnt Münchenből. Azt beszéltek, családja kényszerítette rá, hogy állandóan Bécsben éljen. A mágnás nemrég meghalt és végrendeletileg harmincezer koronát hagyott volt barátja részére, azzal a kikötéssel, hogy akkor fizessék ki neki, ha bebizonyítja, hogy nem törte meg iránta a hűséget. A művésznő azonban azóta férjhez ment, s így a mágnás családja megtámadja a végrendelet pontját. Viszont mikor a férj értesült a végrendeletéről, beadta felesége ellen a válókeresetet, mert ő ezt a viszonyt elhalt gatta férje előtt. A művésznő nemcsak elesett az örökségtől, de elvesztette férjét is.

— **Hel vegyünk csinos női napernyőket?** Legdivatosabb színes és fekete női napernyők igen nagy választékban és oly olcsón, hogy valóban csodálatot kelthet: Porter Vilmos Nagy-Aruházában, a Szabadság-téren kaphatók. A tisztelt érdeklődőknek ajánljuk, hogy erről személyes meggyőződést szerezni sziveskedjenek. A legteljesebb bizalommal fordulhatnak Porter Vilmos Nagy-Aruházához.

— **T. üzletfeleink szíves tudomására** hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadtér 20. szám, Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az erény paragrafusai.

(Törvény a nőcsábítás ellen.)

Arad, április 25.

Az egész sajtót bejárta az a hír, hogy Ploesz miniszter a büntetőtörvény novallájában a nőcsábítást is a büntetendő cselekmények közé szándékoztak sorolni.

Sokan ellene vannak annak, hogy a női erényt paragrafus-örökkel akarják megvédelmezni, mert érvelésük az, hogy a közérkölciség általános erejének kell az őrséget teljesítenie, annak az erőnek, mely minden jó lélekben egyként rejtőzik s melyet a nevelésnek, a családi életnek tökéletes ellenállási képességgel kell fölruházni s mi más a nőcsábítás büntetése, mint az egyén szabad akaratának korlátozása?

Igy prédikálnak az egyéni szabadság bi-

veit s nem felejtik el okoskodásukhoz még azt is hozzátenni, hogy az ilyen törvényes intézkedés szüksége épen a közérkölciség elhanyagolását mutatja, már pedig a törvény a korerkölcsöt megváltoztatni nem képes.

Ez bizonyos mértékben igaz.

Nem is gondoljuk, hogy a miniszter szélsőséges intézkedést tervezne. Visszariadt attól a legpuritánabb országok valamennyi kormánya. Rossz nők tömegesen találhatnának minden földnek, mi lenne aztán, ha eféle teremtetések egyre-másra adnák be a bünkereseket a férfiak ellen?

Nem is lehet egyébről szó, mint annak a büntetéséről, mikor a kiszámított cinikus romlottság teszi áldozatává a védekezni sem tudó ártatlanságot. Mikor a csábító lelketlenül, tehát büntetésre méltó módon cserben hagyja megejtett áldozatát, akit ezáltal a lelki vagy testi nyomorba, a bünbe taszít.

Erdekes, hogy a norvég törvények bűnnek minősítik azt, ha a csábító elhagyja a nőt, ha anyagilag nem segítve, gyermekgyilkosságba kergeti. Ez esetben a férfi mint bűnrészes még szigorubb elbírálás alá esik, mint a nő; — helyesen, mert a férfi gonoszságára méltóság nincsen. a nő tettét azonban a fájdalom, a kétségbeesés, a gyermeknek az apa miatt való meggyűlölése, a nyomor, a szegény, — oly sok és nagy ok enyhíti.

Az ilyen törvény előtt igazán kalapot kell emelni.

Annyi bizonyos, hogy minálunk a női ártatlanság eddigelé csak épen bizonyos korban volt védve, általában azonban ki volt szolgáltatva a bűnös érzékiesség kényének-kedvének.

Hogy ez mily szomorú eredményeket szült, elég, ha a köznép városban élő leányainak romlottságát meggondoljuk, kik leginkább megközelíthetők s legalacsonyabb sorban lévén, ezrivel esnek áldozatul a csábításnak.

Ez az oka annak, hogy az egész Európa mulatóházai tele vannak magyar lányokkal s e mulatóházak titkos nyelve, melyet Oláh, Olasz, Német, Szerb és Osztrákországban minden más nációbéli leány is ért — a magyar.

Egyéb üdvös következményeitől eltekintve, az új törvényes intézkedésnek bizonyára az az eredménye is lesz, hogy ha nem is mindjárt, legalább idővel enyhülni fog az az irtózatot erkölcsi mizéria, amelynek ránk nézve ilyen szomorú következményei vannak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A megszökött vivómester. Tavaly nagy feltűnést keltett a fővárosban Robelly Jenő vivómesternek az eltűnése. A fess fiatal vivómester Almási Lola színésznőnek a társaságában hagyta el Budapestet s eleinte azt hitték, hogy nem egyéb az egész, mint szerelmi kaland, melyre a szép leány kedvéért határozta el magát. De csakhamar kellemetlen dolgok sülték ki Robelly felől. Az, hogy különféle büntetendő cselekményeket követett el, mert magával vitte több olyan alkalmazottjának a pénzét is, a kikat kaució mellett fogadott fel részint a budapesti, részint a temesvári vivótermeibe. Miután a károsultak panaszt tettek ellene, körözni kezdték s pár hét múltán tartóztatták Londonban. Ekkor már bus egyedülül élt ott Robelly, mert a szeselmese, Almási Lola hamar a faképnél hagyta s hazajött. Hazabozták őt magát is s azóta a büntető-törvényszék fogházának lakója. Ma délbén — a mint fővárosi tudósítónk táviratozza, — Robellyt egy börtönőr vezette a bíróság vádta-nácsa elé, hogy az ellene folyt és már befejezett bünvizsgálat adatai alapján döntsének a

vád alá helyezés kérdésében. A tárgyaláson Cséran István királyi táblai bíró elnökölt.

§ A csengeri mandátum. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Tegnap tárgyalta, s ma hirdette ki határozatát a kir. Kuria II. választási tanácsa a csengeri választás ellen beadott petíció dolgában, mely főképp a választási elnök visszaéléseit panaszolja azért, mert Luby Béla képviselő érdekében állítólag részrehajló volt intézkedéseiben. A Kuria a kérvényt elutasította azzal a megokolással, hogy a kérvényező meghatalmazottja a petíció nagy részét visszavonta, másik része a képviselőház elé tartozik, a fennmaradó vádat pedig, melyek a választási elnök részrehajló viselkedésére vonatkoznak, a Kuria alaptalanoknak találta, mert nincs kimutatva, hogy az elnöknek a pártok elhelyezésére vonatkozó intézkedései ellen bárki is kifogást emelt volna. A többi vádak pedig azért nem állhatnak meg, mert a panaszolt kérelmek a választási elnök diszkrécionárius hatáskörébe vágnak, s az ő felelősségére történtek.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesbesig sz. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 25.

Mintha „Istenítélet” sújtaná az embereket, úgy pusztulnak javai. A télen elmaradt fagy, most mutatja fogát. A szegény gyümölcsstermelő nép, kik évi szükségletüket gyümölcs-árulásból fedezik, sanyaru helyzetbe kerülnek a mostani fagy által bekövetkezett pusztítás miatt. A szőlő már szintén szépen bontakozott a fagy által szintén tetemes kárt szenvedett.

A tőzsde, a fagy-hirekre, jobb árakat jegyzett, mára azonban ismét szépen sütött a nap, mire 5 fillérrel olcsóbban vásároltak.

A behozatalt a két napi áremelkedés fokozta és elkelt 450—500 métermázsza buza és 300—300 métermázsza tengeri valamivel jobb áron.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm suly egységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 8.30—8.40.
 Buza közép minőségű 8.10—8.20.
 Tengeri 4.30—4.40.
 Róz névleges jegyzés 6.30—6.40.
 Arpa névleges jegyzés 5.20—5.30.
 Zab névleges jegyzés 6.40—6.50.
 Az irányzat lanyha.

— Küzdelem a szőlő peronosporája ellen. A bordói lé helyes elkészítése távolról sem oly egyszerű dolog mint azt a legtöbb szőlőgazda képzeletű a rézgálic összetörése vagy forró vízben való feloldása, a méztej elkészítése, ennek kellő arányban 1—2—3 százalékos oldatához épen nem csekélység, mert sem pontos mérleg, sem lakmuspapír ott kinn a szőlőben nem szokott kéznél lenni. Az adagolás „szem-mértékre” a közömbösítés „találomra” történik

és a vége vagy anyagpazarlás, vagy egy perzelő hatású folyadék. Azért kell mindenütt, ahol a permetező folyadék elkészítését nem képzett szakember teljesíti, elsőbbséget adni már kész permetező keverékeknek, melyeket egyszerűen a vízbe kell keverni, megfelelő arányban és kész az oldat. Ezek közt a legkitünőbb anyag a dr. Aschenbrandt-féle bordói por, melyet három év előtt kezdtek hazánkban alkalmazni és melynek használata mindenütt, ahol csak kísérletet tettek vele, a legjobban bevált. Erre az anyagra a figyelmet legelőször Linhart György, a magyar óvári gazdasági akadémia tudós tanára hívta fel, aki több éven át végzett vele kísérleteket a legjobb eredményre. A bordói por ugyanis sokkal tökéletesebben tapad, mint a legpontosabban elkészített rézgálic és mézkeverék, s így kevesebb kell belőle. A jobb tapadás pedig onnan ered, hogy a bordói porhoz cukor is van keverve, mely a tapadást lényegesen fokozza. Míg ugyanis a bordói léhez az első permetezőnél 1, a másodiknál 2, a harmadiknál 3 kg. rézgálicot és ugyanannyi mézet kell venni, addig a bordói porból az első permetezéshez 1, a másodikhoz és harmadikhoz 2, legfeljebb 2 és fél százalék minden körülmények közt elegendő. Az oldat elkészítése pedig — szemben a rézgálic és mézkeverékkel — néhány perc alatt történhet meg, s így munkában is nagy a megtakarítás. Végül az oldat elkészítését akármilyen gyakorlatlan napszámosra lehet bízni legfeljebb anyagot pazarol, ha nem ismeri pontosan a vizes kád tartalmát, de kárt a szőlőben semmi esetre nem tehet. Ma már a legtöbb uradalom bordói porral permetez, mert több mázsa rézgálic feloldásával járó nagy munka és a rizikó, mely a helytelenül készített permetező oldat nyomában jár, elidegenítette őket a közönséges bordói lé alkalmazásától. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, mely a bordói port, ezt a kitünő anyagot gyártja és forgalomba hozza, bárkinek, aki iránta érdeklődik, díjmentesen küld el egy részletes ismertető füzetet. Kívánatos, hogy ugy közép-birtokosaink, kiknek intelligens szőlészeti intéző tartása nincs módjukban, mint kisbirtokosaink, kik maguk készítik el a permetező folyadékot, minél számosabban térnének át a bordói por általános használatára.

— Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői véd-egyesület a következő fizetéseképtelenségeket közli: Schimmel testvérek Kassa; Réti Sándor Kolozsvár; Goitein Soma Budapest.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 25. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 98—99 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 103—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 103—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 102—3 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 100—2 fillérig, közép páronként 240—200 kilogramm sulyban 98—99 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 98—99 fillérig.

Sertésleltár. Április 22. napján volt készlet 40.659 darab, április 23. napján főlhajtott 1387 darab, április 23. napján elszállított 758 darab, április 24. napján maradt készlet 41.288 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 25.

Magyar aranyáradék 4%	120.—
Magyar koronajáradék 4%	97.70
Magyar arany 4 1/2 %	120.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.60
Magyar keleti vasút	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeregyorsországi kölcsön	204.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	163.25
Osztrák papíráradék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	120.50
Koronajáradék	99.40
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1600.—
Magyar hitelbankrészevény	691.—
Osztrák hitelbankrészevény	673.25
Osztrák-magyar államvasút	665.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi marka	117.25
London	240.25
Páris	95.35

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 25.

Délibeszede. Buzakínálatt mérsékelt, vételkedv korlátozott. Lányha iránzat mellett 19,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bágyadtak. Időjárás esőp.

Zárulat 18 órakor:

Buza áprilisra	8.92—8.98
Buza májusra	7.85—7.86
Buza októberre	7.22—7.24
Rozs áprilisra	6.54—6.55
Rozs májusra	6.78—6.80
Rozs októberre	5.77—5.78
Zab áprilisra	4.82—4.88
Zab májusra	4.99—5.—
Zab októberre	11.90—12.—
Tengeri májusra	
Tengeri júliusra	
Repce augusztusra	

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	8.98—8.98
Buza májusra	8.87—8.88
Buza októberre	7.85—7.87
Rozs áprilisra	
Rozs májusra	
Rozs októberre	6.53—6.55
Zab áprilisra	
Zab májusra	
Zab októberre	5.81—5.83
Tengeri májusra	4.83—4.85
Tengeri júliusra	5.—5.01
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárulat 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	372.25
Magyar hitelrészvény	691.—
Lezártolobank részvény	439.50
Rima-Murányi vasúti részvény	505.—
Oestrák-magyar államvasúti részvény	663.50
Közuti vasút	616.—
Városi villamos vasút részvény	312.—

NAPIREND.

Április 26. Szombat. Róm. kath. naptár: Kilít vértanú. — Protestáns naptár: Kilít vértanú. — Izraelita naptár: Sabbat. — Görög-keleti naptár (április 13.): Márton. — A nap két 4 óra 36 perckor, nyugszik 6 óra 47 perckor. — A hold két 10 óra 20 p. rckor, nyugszik 6 óra 47 perckor.

Külső-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége melletti létesítmény.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, száraz.

Április 26. Az aradi szegény tanulókat segélyező-egyesület közgyűlése délután 4 órakor (Városház.) — Az aradi zeneconservatorium hangversenyével egybekötött táncmulatsága (Polgári fiúiskola.)

Garson lakás

két utcai szobából

azonnal kiadó

791

Szabadság-tér 11.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: Octavio Mendés.

[31]

(Folytatás.)

Nem akart hinni sem hollandi tulipánokban, sem a madártollakban, még kevésbé a kék rózában és a cigányok tamburinjaiban, sőt a tündérkirálynő által követelt ikrek legendája elbeszélő tehetségemet mélyen sértő, megvető mosolyt csalt ajkaira.

Szemeim között nézett kérdően:

— „Hol a király?” amint csak ő tud nézni, hogy végig futott rajtam a hideg. Mindazáltal akkor sem szóltam volna semmit, — legalább semmi igazat, — ha Thekla királyné nem fenyegetett...

— Anyám fenyegetett téged, ki szolgál?

— Engem nem, felség. De abban a pillanatban, midőn kérdezett, éppen a palota kertjében voltunk, a tó szélén; a gyönyörű hattyú,

mely nem egyszer vonta a hold méla fényénél a csolnakot, melyben Felséged az ezüst sisak alatt mind lovag ábrándozott, odauszott a partra a füvet csipdesni; és a királyné olyan borzasztó tekintettel nézte a fehér állatot, hogy remegni kezdtem; ha nem ígérem meg, hogy felkeresem felségedet, a hattyúnak bizonyosan rögtön szerepe akadt volna, nem a Parcivalban, hanem a bécsi szakács konyháján és én ribizske mártás mellett lettem volna kénytelen az isteni szárnyasoknak a combját vagy szárnyát elfogyasztani, azét a madáret, mely aranyláncal huzza Lohengrin bárkáját!

A király rövid gondolkodás után felelt:

— Nem találd ki, mit akar anyám nekem mondani?

— Bizonyosan valami nagyon kellemetlen, viszonzá Károly, minthogy az anyakirályné Poroszországból érkezett meg és minthogy megérkezése után magához hívatta a franciskánusok priorját; minden kellemetlenség, ami csak az emberek részéről érhet bennünket, Bismarcktól jön, és Benignus atya az, akit Isten e kellemetlenségek hírülhözójává választott. Valószínű, hogy az anyakirályné és az érdemes prior sokáig fogják Felségedet a porosz ármányok és az állam katolikus érdekeinek elsorolásával mulattatni. Ah! ez nagyon vig mulatság lesz!

Es azonkívül adja Isten, hogy egy franciskánus keneteljes beszédén kívül ne legyen egyéb Felséged számára fentartva...

— Eh! mitől kelljen még félnem?

— Egy házassági hymnustól Felség.

A király nyakától halántékáig elpirult, mint egy fiatal leány, kinek szemtelen ajánlatot tesznek.

Hevesen, remegő hangon mondá:

— Beszélj részletesebben, kedves Károly! Mondj el mindent, amit csak tudsz.

— Felség, nem tudok semmit bizonyosan, de gyanum van, hogy valami nyugtalanító és Felséged izlése ellen valami dolog van külsőben.

— Minő gyanuid vannak? Beszélj.

— Thekla királyné éjjel váratlanul érkezett Nonnenbugra és lopva ment be a palotába, anélkül, hogy a trombiták harsogtak, vagy hogy a főtéren látták volna.

— Anyám komoly természetű, a ki el akarja kerülni az etiquette által megszabott pompát és feltűnést.

— A mit ez egyszer Felséged anyja el akart kerülni, — az korántsem a hivatalos fogadtatás pompája volt, hanem...

— Hát mi?

— Az udvar és a cselédség kíváncsisága. — Érdekében volt eltitkolni jelenlétét? — Saját jelenlétét nem; de ama két egyénét, a kik vele jöttek.

— Anyám nem érkezett egyedül?

— Tudja Felség, hogy nekem madár ál-mom és macska járásom van?

Tegnapelőtt éjjel halkán kinyitni hallottam a palota egyik kapuját.

— Hi jöhettél ilyen időben?

Talán Sire. Felugrottam álmomból és felöltözködve lesiettem. A boltzat alatt árnyak mozogtak, előttük az udvarmester lámpával; megbuzdultam a fal mellé, Miksa Kristóf szobrának árnyékában. Felismertem az anyakirálynőt és észre vettem, hogy ott még két nő jön utána.

— Őket is felismerted?

— Fájdalom! Felség, őket alig vehettem ki, mert a két nő bűnbánókhöz hasonlóan volt, öltözve, akárcsak halottak napján. Inkább ki-találtam, mint láttam, hogy az érkezők egyike, ki fejével folytonosan bólingatott, jó vén lehet, mert minden mozdulata az érdemes Duennára vallott.

— S a másik?

— A másik határozott léptekkel járt és olyanféle modorral, mintha tetszenék neki e titokszersőség, könnyedén, csaknem szokellve. Fátyla alatt, a szemek táján, két élénk fényű csillagot vettem észre, és a csipkefátyol lebeggett ajkai előtt, mintha nevetett volna. Nem kételkedhettem tovább, tizennyolc éves lehet körülbelül.

A király még jobban elpirulva, elfordítá a fejét.

(Folytatás következik.)

NYILTTÉR.*

Alulírottak az aradi Chevra Kadischa (Szent-egylet) f. hó 27-én tartandó közgyűlésén megválasztandó elnöki tisztre

Holländer Jgnác urat

ajánljuk, és a t. választó urakat a holnap, f. hó 26-án d. u. 6 órakor a Központi-szálloda egyik termében tartandó értekezletre tisztelettel meghívjuk.

Braun Mór,
Deutsch J. Mór,
Funkelstein József,
Glück Ignác,
Glück Károly,
Hegy Albert,

Kohn Zsigmond,
Kohn József,
Leopold Zsigmond,
Mandl Vilmos dr.,
May János.

792

A Mittelmann-féle szeszgyár telepén

lévő Szirmai és Neubauer-cég tulajdonát képező **tégla és faanyagok**, továbbá a még le nem bontott **moslék szárító épület összes anyagai**, melyek vevő által bontandók le, eladók.

Értesítés nyerhető **Szirmai Antal** irodájában Zrinyi-utca 4c.

Telefon-szám: 368.

792

MEGHIVÓ

790

az Unger Mór, Mütter Müller József és Sperber Frigyes igazgatása alatt álló

ARADI ZENECONSERVATORIUM

szombaton, április 26-án este 7 $\frac{1}{2}$ órakor

a templom-utcai polg. fiúiskola dísztermében

tartandó

NAGY HANGVERSENYÉRE

MŰSOR:

1. Keler, „Magyar nyitány” zongorán négy kézre } Vertán Sarolta és Vertán Boriska.
2. Jansa, „Concertino” heg. } Pollák Imre.
3. Beethoven, „Variations” zongorán } Berger Valéria.
4. Dancs, „Kettős hangverseny” hegedűn } Meisztrovich Kornélia és Eister Géza.
5. Mozart, „Fantasie” d-moll zongorán } Goldzieher Vilmos.
6. Popper, „Andacht” gord. } Kövesdy Lajos.
7. Liszt, „Magyar rhapsodia” zongorán } Strifer Ersei.
8. Hubay, „Souvenir d'Arad” hegedűn } Sámson Andor.
9. a) Rubinstein, „A harmat rezege” éneklő
- b) Becker „Frühlingszeit” Weichart Aurora
- c) Verdi, „Aria” a Troubadour című dalműből énektanár.
10. a) Sarasate: „Spanyol tánc” hegedűn } Keppich Sándor.
- b) Svendsen, „Romance” hegedűn } Goldzieher Márton.
11. Grieg, „Vonós négyes” 27. mű, g-moll, előadják: Unger Mór, Sperber Frigyes, Mütter Müller József tanárok, Robitsch Samu úr közreműködésével.

A hangverseny után táncmulatság.

Helyárak:

I. hely 2 kor. II. hely 1 kor. Allóhely 60 fil.

A hangverseny tiszta jövedelme a tandíjmentes növendékek alapja javára fordítottatik.

Jegyek előre válthatók a zeneconservatorium irodájában: (Szabadság-tér 21.) és este a pénztárnál.

Egy,
 esetleg két
 utczai szoba
 és inasszobából álló
garcon
 lakást
 keresek
 a hnszarlaktanya
 közelében.

Czim a kiadóhiva-
 talban.

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csúz, derékfájás,

cspófájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés,

minden meghűlés ellen.

Óvakodjunk esekélyebb értékű utánzatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós
 Árpád gyógyszerháza az „Isteni Gondvise-
 lés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
 tárában Szabadság-tér. 1804

MÁRIA-RADNAI GYOMORCSEPPEK.

Gyomorgörcs, gyomorfájás, erős gyomorhurut és étvágytalanság ellen biztos szer.

Egy üveg ára 80 fillér.

M.-Radnai vértisztító és fájdalom nélküli hashajtó labdacok.

Egy doboz ára 60 fillér.

M.-radnai lábizzadás elleni kenőcs.

Kipróbált hatású, egy tégely használata elegendő. — Egy tégely ára 1 kor.

Kossuth-féle M.-radnai Gyöngvirág-Creme.

Ápolja, szépíti és finomítja az arcbőrt, eltávolítja májfoltot, szeplőt pattanás-
 kat, bőrtkákat és az arcnak bájt és üdeséget kölcsönöz.

Kis tégely 1 korona. — Nagy tégely 2 korona.

M.-radnai gyomorerősítő tea.

Egy csomag ára 1 kor. 20 fill.

Mária-radnai hajessentia biztos szer hajhullás és fejkorpa ellen kitűnő hajápoló szer.

1 üveg ára 2 korona.

Kitűnő közkezdveltségnek örvendő Kossuth-féle bajuszpedrő.

Egy doboz ára 30 fillér. 421

Kaphatók:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

a „Megváltó”-hoz címzett gyógyszerházaiban M.-Radnán, és az ország minden
 nagyobb gyógyszerházaiban. — Gyógyszerészek részére Aradon Vojtek és Weisz
 gyógyszerkereskedőknél.

Hölgyeknek és Uraknak

egyaránt ajánlható az általam készített „Contre Son” kor-
 pa elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van össze-
 állítva.

Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, igaz-
 olja egy budapesti kir. ker. törvényszéki hites vegyész, valamint
 a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.

Ezen fejmosó rendszer használata megszünteti a fejkorpa
 képződést, a hajnak selyemszerű finomságot és igen szép
 fényt ad.

Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a
 fejbőr tiszta és korpa mentes, a hajhullást enyhíti.

Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett
 használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.

Kitűnő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr.
 Tisch Mór Arad város tb. főorvosa által.

Gyors száradása által a legérzékenyebb fejen is használható.

Egy üveg ára 65 krajczár.

A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam
 kiváló tisztelettel

TURÓCZY ELEK

10drás

1735

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-utcza rész.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
 rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen

a villamfényfürdőket,

400

idegesség ellen hidegviz-gyógymódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utcza 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek.

☎ Telefon 270.

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
 üzletvezetősége.

12314—1902. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

Kun-Szent-Miklós—Tass álló-
 más bővítésével kapcsolatos föld-
 munkák, továbbá egy kétállású
 mozdonyszin, 1 szabadon álló tisz-
 títógödör, 1 víz állomási kut, 1
 szénraktár, 1 munkásárnyékszék
 és 1 pályafenntartási raktár mun-
 káinak biztosítására ezennel nyil-
 vános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyi-
 ségére vonatkozó bővebb adatok,
 valamint az ajánlati minta, a pá-
 lyázati feltételek, nemkülönben a
 szerződési tervezet az alulírott üz-
 letvezetőség pályafenntartási és
 építési osztályának hivatalos helyi-
 ségében (Külső Kerepesi-ut) szem-
 ken a keleti pályaudvarral, a hiva-
 talos órák alatt megtekinthetők,
 illetőleg csoportonként 4 azaz négy
 korona lefizetése ellenében meg-
 szerezhetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyeg-
 zett ajánlatok legkésőbb folyó évi
 május hó 1-én déli 12 óráig a jobb-
 parti üzletvezetőség titkárságánál

nyújtandók be a következő felirat-
 tal: „Ajánlat a Kun-Szent-Miklós—
 Tass állomás kibővítésével kap-
 csolatos munkákra.”

Bánatpénz fejében legkésőbb
 folyó évi április hó 30-ikán déli
 12 óráig 2100 korona, azaz két-
 ezerszáz korona készpénzben vagy
 állami letétekre alkalmas értékpá-
 pirokban gyűjtőpénztárunknál le-
 teendő.

Az értékpapírok a budapesti
 illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb
 jegyzett, 14 napnál nem régebb
 árfolyam szerint, de a leértékelt
 meg nem haladó értékben fogad-
 tatnak el.

Posta útján beküldendő ajánla-
 tok és bánatpénzek térítvény mel-
 lett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló
 letétjegy az ajánláthoz nem csato-
 landó. Szóban forgó munkára csak-
 is magyar állampolgárok pályáz-
 hatnak. Az ajánlatok között a
 szabad választási jogot magunk-
 nak tartjuk fenn.

Budapest, 1902. április hó 12.

A magy. kir. államv.
 jobbpárti üzletvezetősége.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

A

szőlő peronoszporája ellen

való védekezéshez legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Leszállított ára Budapesten: 50 kilogrammos zsákokban á kilo-
 gramm 60 fillér, 10 és 5 kilogrammos zsákokban á kilogramm
 64 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban tapad, mint a
 rézgálicz, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növény-
 életteni állomása kísérletének fényes eredménye, számos
 magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul meg-
 küldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredménnyel használható
 a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabona-
 csávázásra és baromfiok fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utcza 31. sz.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbizottak is.

A por kapható: Fejér Gyulánál Aradon, Henny
 Sándornál Uj-Szt.-Annán, Jamniczky Sándornál Uj-
 Aradon. 785

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
ra lehet, minden sorában az 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők.

Beiktatásokat a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bá-
lyog melléklendő. Telefon értesítések
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombírozása feltűnően olcsón. Jótállás
mellé. 768

Fájdalom nélküli foghúzás 1 forint.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók
a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsiival is elvihetők a
tauczi országút melletti rak-
tárból. 704

KÁVÉ

Fiuméből Fiuméből

5 kg. MANILLA 13 kor 50 fill

5 kg. NEW CUBA 15 korona.

5 kg. CUBA kávé 16 kor. 50 fill

5 kg. SOERABAJA 16 kor. 50 fill

Híressé vált
külön-külön kávékeverék

2 Soerabaja külön-
1 1/2 Modjokerto Jáva külön
1 1/2 Brabatos Mocca' csomagolva
kg. = 19 kor. 16 fillér.

Jobb nem létezik!

Eivámolva és bérmentve, minden egyéb
költség nélkül utánvétellel vagy a pénz
előzetes beküldése után küld a

Fiumei

1902

Kávébehozatali
Társaság
Virág Jenő.

Fiuméből. Postafiók 77.

Árnyék ingyen.

TELEFON 438

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogszedulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

Mairovitz Emil

márvány gyára és mészipar te-
lepe

Borossebesen.

Van szerencsém a t. közönség
és építész urak figyelmét fel-
hívni ötven különböző színű
menyházi márványból készült
műtárgyaimra és mészipartele-
pemre. Elfogadok a legmoder-
nebb kivitelemű oszlopcsarnokok,
lépcsőházak, barminemű disz-
oszlopok készítését, eredeti raj-
zok szerint, a legjutányosabb
árak mellett. 522

Nagy sirkőraktár

olcsóbb mint bárhol;
felírás, felállítás saját árban

Magy. kir. államv. üzletv. Szombathely.

6367—1902. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Győr
—Jutasi vonalának Varsány állomá-
sára ki fog bővíteni, a mely
munkára ezennel nyilvános pályá-
zatot hirdetünk.

A tervek és költségvetés, a
szerződési tervezet, a feltétel füze-

tek és a pályázati feltételek a
szombathelyi üzletvezetőség pályá-
fenntartási és építési osztályánál,
valamint a veszprémi osztálymér-
nökségnél a hivatalos órák alatt
megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyeg-
zett ajánlatok legkésőbb folyó évi
május hó 7-ig délelőtt 10 óráig I.
osztályunknál nyújtandók be lepe-
cséltve erre felirattal: „Ajánlat
Varsány állomás bővítési munkái-
ra.” Csak idejekorán beérkezett
írásbeli és az összes munkákra
tett ajánlatok fognak figyelembe
vétni. Távirati uton tett, vagy
később beérkező ajánlatok, vala-
mint pótajánlatok figyelembe vé-
tetni nem fognak.

Bánatpénz fejében legkésőbb f.
évi május hó 5-ig déli 12 óráig
2000 korona azaz Kétezer korona
készpénzben, vagy állami letétekre
alkalmas értékpapírokban gyűjtő-
pénztárunknál b-fizetendő.

A bánatpénzről szóló letétjegy
az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, il-
letőleg bécsi özsédén a legutóbb
jegyzett, 14 napnál nem régebb ár-
folyam szerint számíttatnak, de
névértékén felül számításba nem
vétnek.

Posta utján beküldött ajánlatok
és bánatpénzek térti vevénnyel
adandók fel.

Az ajánlatok között a szabad-
választási jogot magunknak fenntar-
tjuk.

Szombathely, 1902. április 12.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Kereskedők figyelmébe!

Román nemzeti

kötőszövetek

valódi

gyapjuszövetből és pamutczernából

sima és olajnyomatu virágokkal.

! Kiváló ujdonság!

Mechanikus szövő- és festőde

Német-Bogsán.

Minták bérmentve. 780

Képviselek kerestetnek.

Költözők figyelmébe!

Teljesen ingyen és teljes jótállás mellett
elfogadok

lakások féregmentessé tételét

mindenkitől.

ki lakását általam festeti.

Tisztelettel

693

BRAUNSAMU

szobafestő és mázó

Arad, Szabadság-tér 10. sz.

Ha
ujkerékpárt akar venni,
vagy

kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez.

589

Arad, Salacz-utca 2.

Méltányos árak
mellett
SZÉP

Báli meghívók.

Tánczrendek!

Levélpapírok!

Borítékok!

Névjegyek!

Gyászjelentések!

Számlák!

Falragaszok!

és minden egyéb
NYOMTATVÁNYOK

készíttetnek
a legnagyobb
választékban

az
Aradi nyomda részvény-
társaságnál.

